

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Mesajul de Anul Nou adresat întregului nostru popor, la posturile de radio și televiziune, de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

Dragi tovarăși și prieteni,

Cetățeni ai Republicii Socialiste România,

În anul 1987 poporul român a obținut, sub conducerea partidului nostru comunist, importante realizări în dezvoltarea economico-socială, a parcurs, în condiții internaționale grele, o nouă etapă pe drumul ridicării patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație. A avut loc o creștere importantă a producției industriale, agricole, în toate domeniile de activitate. Am realizat, de asemenea, un volum important de investiții. S-au dat în folosință noi capacități de producție și așezăminte social-culturale. S-au obținut realizări importante în știință, învățământ, în activitatea culturală — factori importanți în progresul multilateral al patriei noastre.

Conferința Națională a partidului a analizat stadiul actual al dezvoltării societății socialiste românești și a elaborat un amplu și măreț program de muncă și luptă în vederea îndeplinirii neabătute a hotărârilor Congresului al XIII-lea al partidului, a Programului de față a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintate a României spre comunism.

De asemenea, în acest an, la 30 decembrie, am aniversat împlinirea a 40 de ani de la înlăturarea monarhiei și proclamarea Republicii, care a marcat lichidarea orândurii burgeozo-moșierilor, a dominației imperialiste și trecerea la făurirea orândurii socialiste în România.

Mărețele realizări obținute de poporul român în anul construcției socialiste — deci și în primii 2 ani din cel de-al 8-lea cincinal — demonstrează cu putere faptul, o realitate, o justă politică a partidului nostru comunist, care își îndeplinește cu cinste rolul de forță conducătoare a întregii națiuni pe calea edificării celei mai drepte societăți, a socialismului și comunismului.

Încheiem anul 1987 cu importante realizări, dar și cu o serie de neîmpliniri. Mai multe unități economico-sociale au rămas datoare față de acest an, având multe nerealizări.

Pe ansamblu, putem să privim cu satisfacție și mândrie la tot ce am realizat, inclusiv la realizările din ultimii doi ani.

Pentru toate aceste remarcabile împliniri, acum, când încheiem anul 1987 cu importante realizări, în numele conducerii de partid și de stat, al meu personal, adresez eroicei noastre clase muncitoare, minunatei tărâni și intelectualității, întregului nostru popor de 23 de milioane, cele mai calde felicitări și urări de noi și tot mai mari împliniri în muncă și viață, în înaintarea patriei noastre spre culmi tot mai înalte de progres și civilizație, spre vișul de aur al omenirii, spre comunism.

Dragi tovarăși,

Întărim în anul nou 1988 cu planuri și programe clare pentru activitatea viitorului an și a întregului plan cincinal 1986-1990 și, în perspectivă, până în anul 2000.

Conferința Națională a partidului, organismele democrației muncitorești-revoluționare și Marea Adunare Națională au aprobat planurile și programele de activitate pentru anul 1988, au stabilit mă-

surile necesare în vederea lichidării lipsurilor care s-au manifestat în acest an, îmbunătățirii activității în toate domeniile și trecerii cu hotărâre la îndeplinirea neabătută, încă din prima zi a noului an, a obiectivelor de dezvoltare economico-socială a patriei noastre.

Sînt bine cunoscute de toți oamenii muncii, de întregul popor obiectivele noului an. Acum, hotărâtor este să trecem cu fermitate la buna organizare a activității în toate sectoarele, să perfecționăm conducerea și să acționăm cu cea mai înaltă răspundere revoluționară, să întărim ordinea, disciplina, să facem astfel ca fiecare, la locul său de muncă, să facă totul pentru îndeplinirea neabătută a tuturor planurilor și programelor care asigură dezvoltarea generală a patriei, ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregii națiuni — țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Trebuie să punem pe primul plan realizarea în cele mai bune condiții a prevederilor planului privind energia electrică, dezvoltarea bazei de materii prime, încadrarea strictă în normele de consum energetice și materiale, recuperarea și refolosirea materialelor, subsansamblelor și pieselor, să acționăm și mai ferm pentru reducerea consumurilor, a cheltuielilor materiale, pentru creșterea tot mai puternică a eficienței economice, a productivității muncii.

O atenție deosebită va trebui să se acorde îndeplinirii programelor de organizare și modernizare, de normare economico-financiară, de aplicare în toate domeniile a autoconducerii, autogestunii și autofinanțării. Să acționăm cu și mai multă hotărâre în vederea îmbunătățirii activității cercetării științifice, învățămîntului, a aplicării în producție a noilor rezultate și cuceriri ale științei și tehnicii moderne, să ridicăm necontenit calitatea și nivelul tehnic ale producției.

Va trebui să acordăm o atenție deosebită dezvoltării relațiilor internaționale, cooperării și specializării în producție, realizării producției și a exportului.

Îndeplinirea hotărârilor Conferinței Naționale, a programelor și legilor adoptate de organismele democratice și de Marea Adunare Națională impune creșterea și mai puternică a rolului conducător al partidului în toate domeniile de activitate, intensificarea muncii politico-educative, de ridicare continuă a conștiinței revoluționare, de formare a omului nou, constructor conștient al noii orândurii socialiste.

Trebuie să perfecționăm și să asigurăm funcționarea în cele mai bune condiții a organismelor democrației noastre muncitorești-revoluționare, pornind totdeauna de la faptul că, socialismul îl construim cu poporul și pentru popor, că numai pe baza celei mai largi democrații muncitorești-revoluționare se poate asigura făurirea cu succes a noii orândurii, a socialismului și comunismului.

Dragi tovarăși și prieteni,

Cetățeni ai Republicii Socialiste România,

În anul 1987 au avut loc evenimente de importanță deosebită în viața internațională. A continuat cursa înarmărilor. S-au menținut și chiar s-au agravat o serie de conflicte. Au avut loc acțiuni de

amestece brutal în treburile interne ale diferitelor state.

Situația economică mondială continuă să fie deosebit de gravă. S-a agravat situația țărilor în curs de dezvoltare ca urmare a politicii monopolurilor și capitalului financiar internațional de dominație și asuprire. Asistăm la dezvoltarea unor noi forme de dominație colonialistă, de asuprire a altor popoare.

În același timp, trebuie să subliniem că în anul pe care îl încheiem s-au intensificat acțiunile forțelor antiimperialiste, democratice, realiste, lupta popoarelor de pretutindeni pentru o politică nouă, democratică, pentru dezarmare, și în primul rînd pentru dezarmarea nucleară, pentru o pace trinitică, pentru relații de deplină egalitate și respect între toate națiunile lumii.

Semnarea tratatului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii cu privire la lichidarea rachetelor nucleare cu rază medie și mai scurtă de acțiune constituie un eveniment istoric, un rezultat al politicii realiste, al luptei tuturor popoarelor. Aprecind acest acord ca un pas important, trebuie să spunem însă că în lume continuă să rămână uriașe arsenale de arme nucleare, în stare să distrugă de mai multe ori întreaga omenire, însăși viața pe planeta noastră.

De aceea, problema fundamentală este aceea a intensificării luptei pentru noi acorduri în direcția reducerii armelor nucleare strategice, pentru oprirea experiențelor nucleare, pentru renunțarea la militarizarea Cosmosului, pentru eliminarea totală a armelor nucleare. Nu există și nu poate exista problemă mai importantă, în epoca armelor nucleare, decît lichidarea cu desăvîrșire a lor! Mai mult ca oricînd, este necesar ca toate țările europene — pe teritoriul cărora se găsește o parte importantă a armelor nucleare — să acționeze cu toată fermi-

tatea în vederea eliminării tuturor armelor nucleare de pe continentul european, pentru înlăturarea tuturor armelor nucleare din lume.

În același timp, trebuie să facem totul ca, în anul 1988, să se treacă la tratative în vederea reducerii armamentelor convenționale în Europa, pentru eliminarea armelor chimice și realizarea unui nou echilibru în raportul de forțe la un nivel cit mai redus al înarmărilor.

România este hotărîtă să acționeze cu toată hotărîrea pentru încheierea cu rezultate cit mai bune a Conferinței general-europene, pentru dezvoltarea relațiilor cu toate statele continentului nostru și realizarea unei Europe unite, a tuturor națiunilor, fără deosebire de orînduire socială.

Vom intensifica eforturile pentru dezvoltarea colaborării și prieteniei cu toate țările din Balcani, pentru realizarea în regiunea noastră a unei zone fără arme nucleare și chimice, fără baze militare și trupe străine, pentru o colaborare largă, economică, tehnico-științifică, culturală și în alte domenii.

România își va intensifica eforturile în vederea încetării conflictelor militare și soluționarea problemelor pe calea tratativelor, pentru organizarea unei conferințe internaționale în problemele Orientului Mijlociu.

Acum, de noul an, ne adresăm tuturor statelor și popoarelor lumii cu chemarea de a face totul pentru ca anul să marcheze pași importanți pe calea dezarmării, a păcii, a soluționării conflictelor pe calea tratativelor, în realizarea unor relații noi, democratice, bazate pe principiile deplină egalității în drepturi, ale respectului suveranității și independenței fiecărei națiuni, neamstecului în treburile interne, renunțării cu desăvîrșire la forță și la amenințarea cu folosirea forței.

Să acționăm cu toată hotărîrea pentru soluționarea problemelor grave ale situației economice și,

în primul rînd, a situației țărilor în curs de dezvoltare, inclusiv a datorilor țărilor în curs de dezvoltare! Să deschidem calea spre o nouă ordine economică mondială!

Acum, cînd intrăm în noul an, Republica Socialistă România reaffirmă cu putere hotărîrea sa de a dezvolta relațiile cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, de a face totul pentru a contribui la îndeplinirea năzuințelor întregii omeniri, de dezarmare, de înlăturare a armelor nucleare, de pace, a năzuințelor tuturor națiunilor lumii de a trăi independente și în libertate.

Dragi tovarăși și prieteni,

Cetățeni ai Republicii Socialiste România,

La începutul anului 1988 să ne angajăm solemn că vom acționa cu toată răspunderea, în spirit revoluționar, în vederea îndeplinirii neabătute a planurilor și programelor de dezvoltare continuă a patriei noastre, că vom face astfel încît în anul în care intrăm să obținem cele mai bune rezultate din acest cincinal și să asigurăm îndeplinirea neabătută a obiectivelor strategice stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului.

Fie ca anul să ne aducă poporului român noi și noi realizări în înaintarea patriei noastre pe calea societății socialiste multilaterale dezvoltate, spre înaltele piscuri ale civilizației comuniste!

Cu încrederea deplină în justetea politicii noastre interne și internaționale, în forța partidului și în capacitatea creatoare a întregii națiuni, la începutul noului an vă urez, dragi compatrioți, noi și tot mai mari realizări în toate domeniile, multe satisfacții în muncă și viață, împlinirea tuturor năzuințelor de mai bine, multă sănătate și fericire!

LA MULȚI ANI!

ANGAJARE, DĂRUIRE

Bun venit, 1988! An nou, cel de al treilea al etapei pe care o consemnăm de la cel de-al XIII-lea forum al partidului, an cu desăvîrșire complex și în mod programatic deosebit de important pentru îndeplinirea marilor obiective economice și sociale în configurația cărora stă însăși imaginea României ca țară socialistă cu dezvoltare medie, stă viitorul din perspectiva căruiă ne credăm o nouă calitate a muncii și vieții, un nou relief al muncii și gîndirii creatoare. Sub semnul hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, a programaticului document care este cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la acest înalt forum al democrației muncitorești-revoluționare, sub semnul abnegației și dăruirii, al angajării ferme de a face totul pentru realizarea întocmai a sarcinilor și direcțiilor dezvoltării noastre multilaterale, a venit acest nou an, 1988, și el, prin prisma unei întregi experiențe economice și sociale de pînă acum, ca și prin prisma

unei experiențe de natură morală, de etică a muncii și creației, a răspunderii, are o neîndoielnică susținere și un neîndoielnic spațiu de afirmare în gîndurile și eforturile oamenilor, ale întregii țări, în temeiul faptului și al realităților înseși, în politica partidului și statului, în orientările de principiu ale secretarului general al partidului.

O punte vie de legătură cu tot ce am realizat și gîndit pînă acum face acest an în cronica bilanțurilor noastre, o punte vie de legătură face el cu noile edificări materiale și spirituale care vor da un nou contur, o nouă ridicare în relief industriei, agriculturii, științei, culturii și artei, creației. Mesajul de Anul Nou rostit de secretarul general al partidului este o elevată mărturie în acest sens și are cuprinderea însăși a faptului, mobilizează în spirit, angajează în acțiune, edifică în conștiință. Un suflu nou, cel al realității în direcțiile ei transformatoare,

Luceafărul

Continuare în pag. a 3-a

O imagine-simbol din timpul tradiționalei sărbători a Plugusorului

EMBLEMĂ

Scoala românească, știința românească, cultura română. Trei sintagme ce acoperă teritorii fundamentale ale construcției de conștiință. Adevăruri care definesc, prin forța lor, prin împlinirile lor de excepție, coordonate ale prezentului și viitorului României socialiste.

Un învățămînt modern, dispunînd de o bază materială pe măsura scopului său declarat — pregătirea multilaterală pentru muncă și viață a unor generații de tineri capabili să se înscrie cu toată competența, cu tot entuziasmul vîrstei lor, cu dăruire patriotică și un profund sentiment al responsabilității în fruntea construcției patriei de mîine.

O știință racordată în permanență la direcțiile dezvoltării avînd un imens potențial de creație, competitivă la nivel mondial, îndeplinind un rol decisiv în efortul unitar al poporului român pentru înaintarea sa ireversibilă pe drumul civilizației și progresului.

O cultură care a asimilat marea lecție a tradiției, care și-a asumat un fond

Nicolae Dan Frunteletă

Continuare în pag. a 3-a

8620

LITERAR

1987

Polivalența esențială

În ciuda unor impresii prea repezi și care nu depășesc orizontul clipei, literatura anulului abia încheiat este bogată, diversă și înepesce în chip vizibil etapa de consolidare, de aliniere inevitabilă, apărută în momentul de față, deplină. Ceea ce este adevărat, în opinia noastră, este că editorialul nu este, prin forța imperjurării, totuși ca anul calendaristic, nu indică procese noi și o examinare, oricât de abreviată în dimensiuni, confirmă această ipoteză cistigată, mai întâi de toate, intuitiv.

Asadar, poezia, avind drept caracteristică de capătul recapitulării, în ideea operi reprezentative, întreprinse de lirici de acum maturi. „Doina” de Cezar Ivănescu (în chip evident cea mai de seamă producție poetică a momentului recent), „Catalogul corăbilor de neoghe Tomozei”, „Cheia închisă” de Constanța Buzea, „Căciatrice penumbra”, de Al. Căprariu, „Foamea de unu” de St. Augustin Doinas sint antologii, au, cum s-ar zice, reprezentativitate și configurează o creație în datele de-acum definitive. De alături, însemnate la o antologie ideală ar trebui socotite: „Viața viață” de Ion Horea și „Viața mea e un roman” de Adrian Pănescu, „Turnuri” de George Alboiu, „Anamnesis” de Pan Izverna, „Cartea sotelului de Tucea, George Sita și vintea”, „Dimitrie lăic unde nu mai sînt de închipuit funcții valorice și înnoiri de stil, aflate, de aici înainte în fața judecătorilor istoriei literare. Înnoirile există totuși, în cazul unor poezi precum Ion Iuga („Povara umbrelor”), Marin Sorescu („Apă vie, apă moartă”, dezvoltând această lirismul „Liliecilor”), după cum insolită și contribuția poetică a lui Iulian Neacsu (din „Maria de zăpadă”). Acestea, ca și altele, exemplifică o evoluție în termen interior, clarificări sufletești și o năzuință de a întregi o imagine estetică socotită a fi prea de tot reducăționistă.

Însă, la o parte de asemenea preschimbări, evoluția formelor lirice este, în chip evident, lentă și densă, contribuția hotărâtoare venind de la poezii promițătoare, cu, mai întâi, participarea serii discrete, a „Căciatrice”, de Dan Verona, „Corali” de Liliana Ursu, „Phantasticon”, de Mariana Bojan, „Herb”, de Ioana Diaconescu, „Lanul de grâu”, de Floarea Miu trebuie socotite expresii ale unei clipe mature de creație, anunțind evoluție sigură în ordinea valorii. Impunătoră este dimensiunea, în acest aspect antologic, „Bună seara, iubito” de Lucian Avramescu, deschide o discuție asupra acestui lirism încă prea puțin comentat și care e pro-

babil că va aduce, miine, conformații literare inedite. În fine, lirica tinerilor (deși formula nu-i cea mai nimerită, de vreme ce debuturile sînt puține și cei care astăzi sînt socotii a fi „poeti tineri” bat mai degrabă, intelectualistic și stilistic, către promoția '70). Al doilea vis din pădurea de cedri” de Ștefan Ioanid (Unu dintre cele mai bine articulate volume ale acestui an), „Alb” de Laurențiu Cârstea, „Poezii” de Nichita Danilov, și nu doar acestea, arată o reînnoire a originile lirismului, prevestită, mai înainte de acest episod, prin contribuțiile lui Teofil Răchitanu, Vasile Sav, Ion Păchici Tatomeșcu, Ion Stancu, Lazăr Lădaru, Dinu Adam, Ion Tudor Iovian. Momentul aparține acestei direcții lirice, însemnând imn, lirism pur, spirit poetic cult, evoluție în măsură tradițională, distilate de intensitate.

Clipe faste sînt, de asemenea, și acelea pe care le trăiește proza, dimensiunea monumentală fiind ceea ce se impune într-un chip indiscutabil. Cele mai însemnate producții aparțin unei cicluri proiectate pe intervale lungi și în această categorie intră atât „Întoarcerea mortilor” de Paul Anghel (volumul al IX-lea din uriasă frescă „Zăpezile de acum un veac”) cit și „Viltoarea” de Radu Theodoru (ca, de altminteri, și cele două volume ale „Strămoșilor”, strălucit exemplu de literatură documentară, „Ciclu” exemplifică, de asemenea, „Un anotimp pentru fiecare” de Constantin Culeban, „Faptele de arme ale unor civili...” (vol. II) de Corneliu Leu, „Om și lege” de Gh. Schwartz, romane verificabile estetic în diferite proporții, ideea de ciclu, într-un sens totuși extins, larg, e prezentă și în „Scaanul singurătății”, însă un ciclu al epoului exemplificând o lume fără jertfă: dintr-un ciclu fac parte și „Drumul guguianilor” de Florin Bănescu (o elaborație subtilă, intenționată pe memoria auzului, pe un fel de epos orășnesc legat de locurile nemodificate) și „Muntele speranței” de Petru Vintilă. O schiță a unei fresce, de data aceasta privitoare la contemporaneitate, este și în „Glorie” de Eugen Uricaru, (urmind ipoteza din „Mierca” și lărgind, mai încoace decît romanele pe temă istorică, investigația unui posibil „mister român”).

Alături de asemenea elaborări, de valori, repect, diferite (însă esențiale prin sfîrșirea de a recușera o istorie rescrisă acum pe latura simțită și fundamentată, adoptînd document precădri moderne și punînd în lucru un principiu polivalent de creație) stau și altele, de felul dezvoltării de tipologii autohtone, precum e cazul la mateinul Radu Albala („Făpturile paradisiului”), la Teohar Mihadas (un „dac”, adică un roman de vechi, transpuzînd în epocă neclarificată), istoria e, de altfel, substanța ireductibilă a prozei românești de acum.

În sfîrșit, critica și istoria literaturii, unde izbitoare și spiritul construcției monumentale, concretizat în elaborări indicabile, mai degrabă „Hermenutica ideii de literatură” de Adrian Marino (una dintre cele mai solide cercetări din întreaga istorie a criticii românești) și „Emineescu și eminescianismul”, de George Munteanu (ce excepțională continuare a studiilor de eminescologie, început în 1970 cu „Hyperbolice” și tem în planul superlativelor, în domeniul contribuțiilor fundamentale. Ele comunică o recucerire a memoriei, o Reconquistă a doctrinei literare românești.

De alături, clipa fastă a literaturii române de azi stă sub această emblemă, a identității regăsite.

Artur Silvestri

Perpetua reevaluare

șadar: în ce producții, recente, aflăm un spor de luciditate al culturii românești? Din acest unghi, putem risca, observînd un principiu și vaserelor comunicante între autori, intenții și pretenții de cercetare din cele mai deosebite. Nicolae Ciuchir oferă — în *Istoria poeziei din sud-estul Europei în epoca modernă* (Ecos din România, București, 1987) — surprinzătoare analize a momentelor cheie — cu semnificațiile lor — și a particularităților incontestabile ce definesc acest colț de lume, prea des numit „butoiul cu pulbere al Europei”. De altfel, modelul est-european de intrare pe orbita modernității — circumscris la noi și prin prin cultura critică — este vizat și de Ilie Bădescu în studiul introductiv *Evoluția ideii de literatură* a lui Nicolae Iorga (Meridiane, 1987). Alie aspecte, în afara cărora discuțiile pe teme culturale nu ar rădăci, sînt prinse de Radu Vasile în *Economia mondială. Drumuri și etape ale modernizării* (Albatros, 1987). Exemplul românesc este situat în context larg: reconstituire istorică și comparativă a liniilor evolutive. Original și polemic, Costin Murgescu scrie din nou, în *Idolii economice la români* (Ed. științifică și enciclopedică, 1987); deschiderile sînt surprinzătoare alit pentru specialiștii în doctrine economice, cit și pentru cei care fac istoria culturii noastre naționale. Cu Noi teorii sociologice, vechi dileme ideologice (Ed. Politică, 1987), Ion Ungureanu se situează în orientări de ultimă oră, astfel încît prin multe soluții și teme (evoluționismul și resurcțiile sale, de pildă) se angajează în dispute care au fost cruciale pentru civilizația românească. Deși autorul se apăsă direct asupra ipostazelor occidentale actuale, întuiește puncte nodale pentru o viitoare istorie a seriilor ideologice românești.

Avem, în sfîrșit, scris competent un capitol de istorie a unor mentalități românești implicat în *Mode și vestime din trecut* (Meridiane, 1987) de Al. Alexianu. Cîteva românești în întreaga noastră istorie (Meridiane, 1987) a lui Răzvan Theodorescu acoperă un alt capitol: orizontul imaginii între 1550—1800. Cel de-al doilea volum al lui Dan Horia Mazilu despre *proza oratorică în literatura română veche* (Minerva, 1987) restituie minuțios diversitatea experiențelor renașcuntesce și ipostaze locale, motivate istoric, ale barocului. Cu *Sistemul politic al României moderne. Partidul conservator* (Ed. Politică, 1987), Ion Bulei atinge centrul nervos al istoriei și culturii naționale, astfel încît etichetări și dogme interpretative de lungă tradiție — verbală, publicistică și parlamentară — sînt minate și spulberate cu argumente istorico-teoretice. La fel, *Vistriana Goia, cu B.P. Hasdeu și discipolii săi* (Minerva, 1987), tatonază vitalitatea unei alte serii culturale și ideologice afirmate în a două jumătate a secolului trecut și cu serioase reditări în secolul nostru, adică exact pentru o perioadă gîndită, încă, expeditiv în termenii criticismului maiorescian și a junimii sale, sau, eventual, al polemicii cu Gherea. În acest context, inițiativa lui Ion Mihail Popescu de a aplica teoria sancțiunilor premiate unor Personalități ale culturii românești (Emineescu, 1987) nu poate fi înțeleasă doar ca axa-

ză pe ceea ce am putea numi motivul autoconcentrării etnoculturale, ci și ca reconstituire fără pre-judecări și contextual — a viziunii eminescine asupra „civilizației adevărate”, a polemicii dintre conservatori și liberali cu privire la starea social-politică și culturală a românilor în secolul XIX, și la chestiunea sîrșinării. Totodată, Lucian Blaga este scoas din disec, iar Petru Vintilă este actuala nerecunoștință în ce privește teoria valorilor.

Lucrările citate și multe altele asemenea sînt măturii ale unor recente dislocări în straturile percepției, priceperii și reevaluării tezaurului de cultură națională. Acest climat este propice impactului cultural — fertilizator de conștiințe — al unor opere originale, precum *Recesivitatea ca structură a lumii*, II (Emineescu, 1987) a lui Mircea Florian, și a altui constructor de sistem filosofic: Lucian Blaga scria, în *Începuturi*, vol. II (Minerva, 1987) și reditează Trilogia valorilor. Se înmulțesc și contribuțiile interpretative. Astfel, Ion Bălu scoate din amorfizată exegeza gîndirii blagiene (monografia *Lucian Blaga, Albatros, 1986*), cantonată de mulți ani — cu puține excepții, printre care lucrarea lui Mihail Popescu — în incropeli la marginea textului, verbalizări plate sau taxări pseudo-teoretice. Sigur, multe din ipotezele lui Ion Bălu, sau preluate de acesta, sînt firave și forțate, dar curajul lor este de bun augur. În volumul colectiv *Lucian Blaga: cunoaștere și creație* (Cartea Românească, 1987), se distinge prin tinuț intelectual studiul lui Mircea Flonta. Autorul continuă un efort de cercetare prefigurat în altă culegere — *Cunoaștere și acțiune. Profiluri de gînditori români* (Dacia, 1986) —, unde argumenta apropierea de necontast între interpretarea „blagiană a istoriei și cunoașterii științifice din unghiul matricii stilistice și teoria lui Alexandre Koyre — precursorul noii istoriografii a științei.

Odată cu Scrieri alese, I (Minerva, 1987) și *Creativitatea eminesciană* (Junimea, 1987), D. Caracostea este readus în circuitul cultural. În sfîrșit, cîteva contribuții hermeneutice. Primul volum din opera postumă a lui Petru Caraman: *Studii de folclor* (Minerva, 1987), cu un studiu introductiv al lui Iordan Datcu. Dacă aici este vorba de o arheologie — istorică și psihosemantică a cîntecului nostru popular — în Simboluri folclorice (Facla, 1987), Ivan Evseyev lectură arhetipală lirică de dragoste și ceremonială de mîntă; textul este spumos, cu trimiteri noi spre poezia cultă. Grigore Smeu construiește în prelungirea unei tradiții românești — unde autonomia valorilor nu a eşuat în autonomism — un consistent discurs despre *Academismul valorilor în literatură* (Ed. Acad. R.S.R., 1987). În aceeași deschidere, Ion Ianoși, preocupat în multe alte lucrări de impuritățile estetice și ale esteticii, forează raporturile dintre literatură și filozofie (Minerva, 1987) în aria culturii românești. Deși circumscrie distinct, cercetarea de față se situează în spații mai largi, de filozofia culturii și umanismului.

Gestul monumental se reafirmă în *Hermenutica ideii de literatură* (Dacia, 1987) a lui Adrian Marino.

Vasile Macovicnicu

Un moment al romanului istoric

anul care s-a încheiat a fost un an al prozel. O enumerare a citorva dintre cele mai importante romane dovedește acest lucru. Paul Anghel, *Întoarcerea mortilor* (Editura Cartea Românească), Fănuș Neagu, *Scaunul singurătății* (Editura Cartea Românească), Ion Artesanu, *Lumina de la capătul nopții* (Editura Facla), Radu Theodoru, *Viltoarea* (Editura Eminescu), Florin Bănescu, *Drumul guguianilor*, Strada (Editura Facla), Corneliu Leu, *Faptele de arme ale unor civili în secolul războaielor mondiale* (Editura Albatros), Petru Vintilă, *Muntele speranței* (Editura Militară), Eugen Uricaru, *Glorie* (Editura Eminescu), Ștefan Agopian, *Sara* (Editura Eminescu). Nu o discuție asupra tuturor acestor romane se poate realiza într-un bilanț, în condițiile unor trăsături. Această pentru că unele au reprezentat adevărate evenimente ale anului cum e cazul celui de a noua cărți din *Zăpezile de acum un veac* de Paul Anghel sau romanului lui Fănuș Neagu. Despre acestea trebuie să se discute separat (revista *Luceafărul* a făcut acest lucru) pentru a fi întreaga bogăție artistică, importanța și valoarea în contextul literaturii.

Au apărut în acest an relativ multe romane istorice. Nu înțeleg această tipologie a prozei în sens îngust, ci lund în considerare toate cuceririle prozei moderne. Avind în vedere și altele care au apărut în acest an, poate constata o aplicare consentită a prozatorului contemporan spre romanul istoric, interesul manifestat față de document, dar și față de refacerea prin ficțiune a perioadelor revoluționale. Acest interes vine în întimpinarea unui orizont de așteptare al lectorului, atras de romanul istoric. Într-o asociere sau metamorfoză a ficțiunii cu documentul s-a desfășurat și romanul istoric, în anul încheiat (neîncheiat, însă, editorial, deoarece vor mai apărea cărți din planurile editoare ale anului 1987). Documentul poate fi folosit alit pentru a face epoca, elicitarea de esență ale tabloului istoric, extind dar poate fi implantat în text, într-o tehnică a colajului, ce nu mai este nouă. Ficțiunea rămîne în toate drepturile ei în romanul istoric contemporan, și nu se poate concepe aprecierea acestuia în afara criteriului estetic. Literatura nu este o restituire factuală a unei perioade trecute, nici o prezentare prin modalități istorice. Ea este o restituire (sau o refacere) artistică a acesteia, în funcție de capacitatea de a prelucra estetic date și de viziunea autorului. Dar, oare, literatura nu devine, prin timp, și un document? Este, deci, neavenit să întrebăm de ce cutare personaj istoric apare alit decît este cunoscut din datele istoriei, sau apare în chip diferit la diversi scriitori. Pentru literatură este chiar normal să se întimpe astfel. Fundamentală rămîne această capacitate de a privi (și simți) literar epoca evocată. Desi tendința de minimalizare a romanului istoric se manifestă în critica literară, realitatea literaturii dovedește viabilitatea acestuia. Urcarea în istorie înseamnă, de fapt, trecerea spre izvoare. În același timp un triumf, prin anularea unor prejudecăți. Aceste dominante le-am întâlnit și în romanele istorice apărute în 1987.

Cartea de față, *Viltoarea* (Cartea Inti, Toamna, 1987), de Radu Theodoru apare după alte romane dintr-o scriere amplă — subintitulată *Biografie de război. Biografie de pace* — și anume *Biografie de război* (1978), *Reconoșterea îndepărtată* (1981), *Preludiul* (1983). Acest al patrulea volum aduce acțiunea în planul decorului romanului istoric și măsoară în istoria mai îndepărtată care fixează, și prin document, continuitatea și permanența. Căpitanul aviator Radu Vornicu vine într-un sat din Banat, Prislop, unde are posibilitatea să vadă, să înregistreze, să compare, să mediteze și să aplice deosebită atenție la evenimentele care se petrec și prinse de această „viltoare”. Deșgur sînt multe probleme în această perioadă și cu multe se confruntă Radu Vornicu. Judecata pentru pășuna din Virfu Dobrii, care e a „obștii”, decurge după legile și cu argumente colectivității. Este surprinsă înțelegerea lui Radu Vornicu a adevăratei „viltoare sociale”, numind mișcarea aceasta de profanzism care,

pină la limpezire, antrenează totul, schimbă destine, generează erori de conduită, produce chiar victime. Alci, în lumea satului, își regăsește în Vornicu universul său. Într-o scrisoare către Valentin Notează: „Caut căuta și numai viața de aici, mi-o poate arăta. Universul meu primordial e lumea satului. M-am întors la el ca să mă regăseș. Asta este totul”. Sînt intercalate în roman documente care atestă vechimea romanului într-un teritoriu al istoricului — cum este Banatul. Această problemă ar putea fi discutată și referitor la *Muntele speranței* (vol. II) de Petru Vintilă. După cum mărturisese prozatorul, într-un „post-scriptum”, a dorit să dea „la lumină o cronică epică a națiunii române de la sfîrșitul veacului al XVIII-lea pînă în zilele noastre”. Cap de serie va trebui să fie romanul *Roata* (1984); aici se vor integra și romanele (apărute) *Un soldat în căutarea patriei* (1978), *Prima oră a dimineții* (1983), *A doua zi după război* (1985), precum alte două anunțate de prozator — *Compania* (Editor Românească) și *Soarele ascuns*.

Romanul își desfășoară acțiunea pe două planuri — unul care urmărește aproximativ linia acțiunilor militare din primul război mondial, al doilea care urmărește Capitala din timpul războiului și mult viața lui Matheu Carabela. În fața „craiei” — Matheu Carabela, Ricu Sergescu, Vasile Grama, Sever Popescu — trăiesc diferit războiul. În acest roman apar ca personaje literare multe persoane identificabile istoric, unele cu numele reale, altele cu numele schimbat. Matheu Carabela este, evident, Mateu Caragiale (dacă ar fi să ne referim doar la inevitabila întrebare pe care l-o pune Măiorescu, sau la prezentarea făcută de Rădulescu-Motru, pe cînd se aflau închiși la „Imperial” în timpul ocupației germane a Bucureștiului). Într-o prezentare pe scurt a romanului mai e de remarcat Ianu Dragalina (vîrul generalului Vintilă, căruia se referă în exemplifica replica modernă a Odiseei, prin care atîși țărani ardeleni, bănățeni, bucovineni au reeditat-o, parcurînd mii de kilometri, pentru a ajunge pe teritoriul românesc, după ce au fugit din armata austro-ungară. Experiența dovedind că în timpul războiului Vintilă prin Romanii în construcția epică din *Muntele speranței*.

Romanul acesta al etnilor, cu vechime în istorie și pe care, la rîndu-i, istoria se așează este, cu precădere, de observat în *Drumul guguianilor*. Strada este, în acest roman, o bună, dintre cele considerate apți să înțeleagă că înaltele și dificilele îndatoriri ale sefului de stat, la Gheorghe Doja, care, încă la 1514, după cum a evidențiat Friedrich Engels, „proclama republica, desființarea nobilimii și suveranitatea poporului la Ioan Budai Deleanu care, considera republica un mamă”, o „stăpînire unde precum norodul său și cei leși din norod să aibă cuvînt și sfat la treble țării de obște” și mai ales, la Nicolae Bălcescu, înfițătorul teoretician revoluționar și neobositul propagator al ideii republicane, democrație în anul de foc al revoluției din 1848.

Idee și deziderat. Republica, vîc cuprinde trasee mai tot mai largi, atitudine republicană, asociată celei antinastice, manifestîndu-se cu vioare în perioada următoare, odată cu instaurarea dinastiei străine a Hohenzollernilor, fiind ilustrată în viața personală a tîrzi de frunte ale vieții publice, românești.

Prelund tradițiile revoluționare și patriotice, mișcarea muncitorească și socialistă a conceput lupta pentru republică drept parte componentă a luptei generale pentru înlăturarea exploatare sociale și asigurării naționale, avansînd ideea nouă a instaurării republicii concomitent cu restructurarea relațiilor sociale, a societății înșăși.

Eveniment cu profunde semnificații în viața națiunii române, fătura în mai 1921 a Partidului comunist român a marcat continuarea pe o treaptă superioară a luptei pentru realizarea mișcării democratice, muncitorești și socialiste din țara noastră. Ducînd mai departe lăcără nestînsă a Republicii, partidul comunist a considerat lupta pentru un stat republican democratic parte integrantă a luptei revoluționare pentru construirea unei societăți socialiste și restructurarea relațiilor sociale, a societății înșăși.

Alexandru Ruja

Discurs despre implicare și solitudine

biecilor simbolice oratorice, tribuna, cadred, în anul de seamă dominat de o implicare în spații de mare concentrare umană — li se opune, masa (de lucru) și scaunul (singurătății), reprezentînd întimitate, solitudine, unicitate creativă, exprimabile printr-o retorică a tăcerii. Era de așteptat prînd în aparițiile și evenimentele care se petrec și prinse de această „viltoare”. Deșgur sînt multe probleme în această perioadă și cu multe se confruntă Radu Vornicu. Judecata pentru pășuna din Virfu Dobrii, care e a „obștii”, decurge după legile și cu argumente colectivității. Este surprinsă înțelegerea lui Radu Vornicu a adevăratei „viltoare sociale”, numind mișcarea aceasta de profanzism care,

nu a fost receptat eficient în această calitate. Interveniția în replică, convenția dialogică par mai fîrșite pentru receptarea avansului de metaforă. Este drept că autorul își continuă opera ca personaj iar viața se va adăuga, fără dificultate, operi.

Într-un fel în toate exprimările, autorul se excoțigăză prin metaforă, uniformizînd toate personajele, ca un orator care, la tribună, (sau ca scriitorul pe scaunul singurătății) își joacă propria condiție, pulverizîndu-se în toate personajele, sau ca un actor care joacă toate rolurile. „De la Stendhal încoace” scria G. Calinescu în 1943 — romanul se preocupă de elințarea stilului” dar, iată că vine un scriitor preocupat și posedat de stil, înainte de prospectarea romanească a lumii. Iată, după spațiul brăilean, o formă de descriere a timpului bucareștan (în sensul de mai sus al sintezei dintre *Arta*, și *Frumosii nebuni*): „Vorbeau puțîn, înunțăți de pierdere a nimic, zestreă toamne bucareștine, cînd în moare Timpul, lăsd form de aur, vîslăstare ale unui belșug în destrămare, melancolie, argint în zbatere peste bolul plîpînd al turmelor de armă, deșgur în frunza și în creștină și credință că potrivit tuturor probelor, bufeții fierbe singe sub cupolele palatelor, apoi femei din lună, din Vechiul Testament și din grotele nimfelor, cărări galvanizate cu iarbă agrozînd, pariuri aminate, țiparul lumii întorcîndu-se la posturile de lărmă și înarmate în însemnele dragostei steterii turburi, platanii triumfali, castanii în elocvență alcoolică, salcîmi pîndiți de pustiu, tufșele mocnind de mîrșme amare, orgasmul iederii și legea, instituită în brobanese cărmi, în lipsa patrică de gînduri, în pașă de moale, în sunetele filigranate în esență lividă a dorului de moarte, că cel mai sigur lucru e neprevăzutul”.

Nu mai în natură — chiar și în cea bucreșteană —, prin experiență magică și practică ezoterică, prin canale magice ale mitului, omul își poate descoperi esența; prin epifanii care navelești se iluminează, intră în ritmurile cosmului, își ritualizează existența. Natura lui Fănuș Neagu — atit de deosebită de cea a lui Sadoveanu (intotdeauna consonantă umanității) prin structura antropomorfică, participă ca personaj în creație. Într-o creație în care insolite, cînd favorabile, cînd antagonice erori care, indiferent de condiția lor (intelectuală sau fătorească), rămîn emanții ei capricioase și aleatorii. Prezența stilistică de toate gamele a naturii estompează, cumva, uniformitatea tipologiei a personajelor.

Nu se poate eluda că *Scaunul singurătății* — care poate deveni și scaunul eternității — este o carte gura. Efortul lecturii — generat de excreșcențele metaforice, de construcția bizară și ritmul tremant nu este singur relevant pentru valoarea creației. Nici o carte mare nu se oferă cu facilitate receptării dar, în cazul de față, dificultățile de percepere semnifică și altceva. Se poate imagina situația în care cineva — poate autorul — vorbeste mult ca să se ascundă sau artificial matematic al ducerii la absurd.

În sprijinul susținerii lirismului în roman, a argutei aparent rebarbitate, a asociațiilor bizare de sintagme — efecte ale unui proiect oratoric inițial — G. Calinescu cita pe Benedetto Croce dintr-o mărturisire: „Jocurile de cuvînt sînt esențiale, materializate ideilor în metafore, continuu și exagerate de acestor idei corpolente și tangibilitate”.

Pe ecane *Scaunul singurătății* ar arăta cum așa: acțiunea filmată cu încetinitor în timp ce colona sonoră ar fi înregistrată cu volumul la turajile vivace, pînă la limita comprehensibilității.

„Corporalitate” și „tangibilitate”, iată alte două distincții ale prozei lui Fănuș Neagu în inconfatabilul *Scaun al singurătății*, o carte care prin saturația exprimării indirecte, prin bibliografia de sinteză încheie, cu siguranță, un drum în bibliografia autorului, fără să designeze și făgăduie direcționării.

Dar relevanța cărții, în contextul operi de pînă acum, ne conduce la o afirmație deloc riscată: după Marin Preda și Mircea Eliade, Fănuș Neagu devine cel mai controversat prozator român al contemporaneității.

Aureliu Goci

Ideal și împliniri socialiste

În coloana de granit a faptelor care ne jalonează istoria ca tot atitea trepte ale devenirii noastre, ziua de 30 Decembrie 1947 — proclamarea Republicii, eveniment memorabil de la care se împlinesc patru decenii — este o dată de hotăr care a marcat hotărârea revoluționară de edificare a noi orîndiri socialiste pe pămîntul României, ridicarea țării pe noi culmi de progres și civilizație.

Act de voință prin esență popular, transformarea României într-o republică a oamenilor muncii, într-un stat în care poporul devinea stăpîn pe destinele sale, a reprezentat o strălucită victorie a politicii Partidului Comunist Român, urmată și aplicată cu consecvență îndosebi după declanșarea Revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antimperialistă din august 1944. Crearea Republicii — subliniază tovărășul Nicolae Ceaușescu — constituie deci o încununare a luptei duse de-a lungul secolelor de poporul român, de forțele sale înaintate pentru eliberare națională și socială, pentru neatințarea Republicii și devenirea țării în condițiile sociale noi care făcuseră posibilă în condițiile sociale noi creșterea și dezvoltarea țării, ale profundelor schimbări democratice, revoluționare care s-au produs în societatea românească și ale acțiunilor de masă pentru răsturnarea claselor exploatare și curățirea puterii de către proletariat în alianță cu țărănimia”.

În istoria pămîntului românesc ideea de republică are rădăcini vechi și statornice, patrioții cei mai luminați năzînd către o formă de stat democratică, progresistă, care să asigure libertatea și dreptatea socială pentru cei mulți, neatințarea politică și înflorirea economică a țării, să înfăptuiască dreptul sacru al poporului de a fi stăpîn în patria sa strămoșească.

Ori de cite ori ne apropiem de aniversarea Republicii nu putem să nu ne gîndim la voințozitatea și curajul strămoșilor noștri, la oamenii buni, dintre care considerăm apți să înțeleagă că înaltele și dificilele îndatoriri ale sefului de stat, la Gheorghe Doja, care, încă la 1514, după cum a evidențiat Friedrich Engels, „proclama republica, desființarea nobilimii și suveranitatea poporului la Ioan Budai Deleanu care, considera republica un mamă”, o „stăpînire unde precum norodul său și cei leși din norod să aibă cuvînt și sfat la treble țării de obște” și mai ales, la Nicolae Bălcescu, înfițătorul teoretician revoluționar și neobositul propagator al ideii republicane, democrație în anul de foc al revoluției din 1848.

Idee și deziderat. Republica, vîc cuprinde trasee mai tot mai largi, atitudine republicană, asociată celei antinastice, manifestîndu-se cu vioare în perioada următoare, odată cu instaurarea dinastiei străine a Hohenzollernilor, fiind ilustrată în viața personală a tîrzi de frunte ale vieții publice, românești.

Prelund tradițiile revoluționare și patriotice, mișcarea muncitorească și socialistă a conceput lupta pentru republică drept parte componentă a luptei generale pentru înlăturarea exploatare sociale și asigurării naționale, avansînd ideea nouă a instaurării republicii concomitent cu restructurarea relațiilor sociale, a societății înșăși.

Eveniment cu profunde semnificații în viața națiunii române, fătura în mai 1921 a Partidului comunist român a marcat continuarea pe o treaptă superioară a luptei pentru realizarea mișcării democratice, muncitorești și socialiste din țara noastră. Ducînd mai departe lăcără nestînsă a Republicii, partidul comunist a considerat lupta pentru un stat republican democratic parte integrantă a luptei revoluționare pentru construirea unei societăți socialiste și restructurarea relațiilor sociale, a societății înșăși.

Încă în zorii revoluției declanșate prin marale act istoric de demnitate patriotică de la 23 August 1944, partidul comunist și-a propus, între obiectivele sale fundamentale, transformarea socială și asigurarea naționale, avansînd ideea nouă a instaurării republicii concomitent cu restructurarea relațiilor sociale, a societății înșăși.

Încă în zorii revoluției declanșate prin marale act istoric de demnitate patriotică de la 23 August 1944, partidul comunist și-a propus, între obiectivele sale fundamentale, transformarea socială și asigurarea naționale, avansînd ideea nouă a instaurării republicii concomitent cu restructurarea relațiilor sociale, a societății înșăși.

În condițiile noului raport de forțe existent în România la sfîrșitul anului 1947 devenise tot mai evidentă contradicția dintre forma de stat monarhică, și conținutul nou al puterii, exercitată în mod hotărâtor de clasa muncitoare. În alianță cu țărănia și celelalte categorii de oameni ai muncii, Răzvan Theodorescu a considerat că există posibilitatea de a folosi prerogativele regale și unele prevederi ale Constituției în direcția realizării unor obiective de interes național și chiar pentru înlăturarea unor prefaceri necesare în viața politică, economică și socială a României.

Concomitent cu intensificarea popularizării largi a ideii de regim de democrație populară, pentru pregătirea marelui act revoluționar al instaurării Republicii, conducerea superioară a partidului comunist împreună cu unii membri ai guvernului au elaborat un plan de măsuri care avea la bază analiza concretă și reală a raportului de forțe interne precum și evoluția situației internaționale. Pronunțîndu-se ferm pentru rezolvarea acestei probleme a revoluției sîră război civil, partidul comunist s-a pregătit, încă din 1947, pentru a face față oricărui scenariu de dezvoltare, în primul rînd, recurgerii la violență din partea cercurilor conservatoare, mult slăbite dar dispunînd încă de posibilități de reacție, precum și a monarhului. Toate măsurile de precauție și vigilență s-au dovedit a fi oportune și au permis, în discuția și în desfășurarea războiului civil, să se asigure generalul G. Calinescu, Petru Groza, și secretarul general al C.C. al P.C.R., Gheorghe Gheorghiu-Dej, din 30 decembrie 1947, regele Mihai a încercat, pe cit posibil, să tergiverseze lucrurile și, numai după ce s-a convins că era inutilă orice încercare de împotrivi, s-a hotărât să semneze actul de abdicare, înțelegînd că acesta era voința poporului. În după-amiaza aceleiași zile, Adunarea Deputaților, intrunită în ședință specială, a primit actul de abdicare a regelui Mihai și a adoptat legea privind proclamarea Republicii Populare Române.

Încununare a luptei duse de-a lungul secolelor de poporul român, abolirea monarhiei și proclamarea Republicii a fost primită cu deplină aprobare și satisfacție de masele populare, manifestările începute la 30 decembrie 1947 și care au continuat în ziua următoare, au fost multele zile constituind o mărturie incontestabilă a izolării totale a monarhiei, a faptului că abolierea ei corespundea năzuințelor poporului, hotărîrii sale de a edifica o nouă orînduire socială. „În situația României — arăta la 4 ianuarie 1948 Gheorghe Calinescu — o putere executivă emanată de la popor este instrumentul cel mai sigur, deoarece poporul cu instinctul său nu greșește niciodată... Republica vrea să zică republica, lucru public, avem asadar de acum încolo totu o parte de responsabilitate în propășirea țării. Cuvîntul nostru de ordine este azi: Să fim alături de patrie, să știm RES-PUBLICA!”.

Vatră de străbuni, cămin drag tot mai înflorit, Republica Socialistă România — stat întemeiat pe sistemul democrației muncitorești revoluționare — își are temerurile de forță în fîrșite și milioane și milioane de eroi ai muncii pasnice și libertăți să înfăptuiască obiectivele stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională a partidului, să edifice țara pe noi culmi ale civilizației și culturii, ale dezvoltării sale independente.

dr. Ștefan Păslaru

O VIAȚĂ ÎNCHINATĂ SOCIALISMULUI, PREZENTULUI ȘI VIITORULUI PATRIEI LARGĂ RECUNOAȘTERE ȘI APRECIERE PE TOATE MERIDIANELE

Imaginea înfloritoare a țării, cu impresiunile ei înfăpturi din ultimii 23 de ani, care au conferit acestei perioade emblematică denumirea de „Epoca Nicolae Ceaușescu”, purtând pe cea înconfundabilă a genului creator, revoluționar, al conducătorului partidului și statului nostru, va rămâne pentru todeauna legată și de prezența și activitatea multilaterală a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, exemplu strălucit de slujire neabătută a cauzei partidului, a intereselor supreme ale poporului român. Mult stimată și cinstită cu dragoste de toți fiii patriei, personalitatea proeminentă a tovarășei Elena Ceaușescu s-a impus tuturor conștiințelor. Fiică devotată a clasei muncitoare, remarcabil militant revoluționar, membru al conducerii superioare a partidului și statului, om de știință de renume mondial, tovarășa Elena Ceaușescu și-a adus o contribuție inestimabilă la lupta pentru libertatea, independența și suveranitatea României, pentru dezvoltarea economico-socială și construirea unui destin nou, comunist, intruând aleasa prețuire și admirație nutrită de toți locuitorii acestor străvechi meleaguri românești, o largă recunoaștere internațională, fără precedent pentru o fiică a patriei.

Aniversarea zilei sale de naștere declanșează, de fiecare dată, un val fierbinte de urări și calde sentimente de mulțumire și recunoștință de pe tot cuprinsul țării. Fildă de eroism și abnegație, tovarășa Elena Ceaușescu proiectează în planul valorilor umane contemporane o personalitate cu totul remarcabilă. Anii de activitate revoluționară depun o vibrantă și grăitoare mărturie despre un crez de o viață, în care se regăsește afirmate și validate în practică idealurile și aspirațiile cele mai profunde și autentice ale poporului român, interesele vitale ale României socialiste.

Alături de cel mai iubit fiu al națiunii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii, tovarășa Elena Ceaușescu și-a adus o inestimabilă contribuție la elaborarea și transpunerea în viață a întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, slujind cu dăruire mărețele idealuri ale socialismului, patria română, prezentul și viitorul ei, cauza păcii și colaborării între toate popoarele lumii. Indrumând și conducând direct domeniul hotărâtor pentru progresul și înflorirea multilaterală a țării, tovarășa Elena Ceaușescu a avut și are o contribuție însemnată la realizarea programelor prioritare de dezvoltare economico-socială a țării, la soluționarea unor probleme majore, de mare semnificație actuală și în perspectivă pentru economia națională, pentru cea mondială. Ca personalitate științifică, generos ilustrată de rezultatele de excepție obținute de-a lungul anilor în cercetarea fundamentală și ingineria chimică, ca eminent organizator al cercetării științifice și dezvoltării tehnologice naționale, dăruind prin nobilitate și muncă de cercetare atâtea perspective de aplicare pasnică și constructivă a științei, tovarășa Elena Ceaușescu se bucură astăzi de o largă recunoaștere și apreciere pe toate meridianele. Înaltul prestigiu de care se bucură este confirmat de alegerea sa în prestigioase organizații științifice internaționale, conferirea de titluri științifice și acordarea unui număr impresionant de decorații din partea a numeroase state — expresii ale înaltei considerații față de contribuția sa remarcabilă la dezvoltarea științei contemporane, la întărirea colaborării dintre oamenii de știință din toată lumea, la nobilitate și păcii și securității internaționale, a progresului omenirii.

Constituie un prilej de mândrie patriotică faptul că, prin dialogul purtat cu numeroase delegații și personalități guvernamentale, parlamentare și științifice de diferite orientări politico-ideologice, în diferite țări ale lumii sau care au vizitat România, s-a putut constata stima cu care este înconjurată to-

varășa Elena Ceaușescu și înalta considerație acordată concepției sale privind rolul și răspunderile popoarelor, parlamentelor, guvernelor, oamenilor politici și de știință în actualele împrejurări din viața internațională. „O personalitate atât de marcantă cum este doamna Elena Ceaușescu, profund implicată în viața politică și socială a țării sale, în mișcarea mondială pentru dezmărare și pace, se dovedește, în același timp, a fi un remarcabil om de știință — a spus dr. Ira Kapp, chimist, președinte al companiei „Felton International” din S.U.A. Aceasta reprezintă — declara el în continuare — o ilustrare excepțională a afirmării rolului femeii în lumea contemporană, un pilduitor exemplu din România, ce ar putea îndemna la reflecție pretutindeni”.

Orientările de cea mai mare importanță pe care tovarășa Elena Ceaușescu le-a dat cu diferite prilejuri — Congresul Educației Politice și Culturii Socialiste, Congresul Științei și Învățămîntului, Plenara Consiliului Național al Științei și Învățămîntului — pentru direcționarea politică și profesională a întregii munci de cercetare și învățămînt, pusă în slujba deplinei afirmări a noii revoluții tehnico-științifice în societatea românească, găsesc largi ecouri internaționale. Iată ce scrie publicația „Fair Idea — Indian Journal of World Affairs”: „Prin Consiliul Național al Științei și Învățămîntului, condus de un savant de prestigiu mondial, cu înalte capacități științifice și organizatorice — academician doctor inginer Elena Ceaușescu — știința românească se concentrează asupra problemelor majore rezultate din planurile de dezvoltare a României, promovind în principal sectoarele legate de progresul tehnico-științific și asigurând dezvoltarea la parametri superiori a tuturor celorlalte ramuri”.

O remarcabilă contribuție la sporirea prestigiului României în lume aduce activitatea eminentă a tovarășei Elena Ceaușescu în calitate de președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea” — pentru a determina omenirea să folosească uriașă forță a științei și tehnicii, descoperirile și cuceririle lor în slujba exclusivă a progresului și civilizației, a construirii unei lumi mai bune și mai drepte, a păcii și colaborării între toate statele.

De o largă rezonanță peste hotare se bucură activitatea sa științifică ce se constituie într-o operă vastă, cuprinzând o impresionantă bibliografie de volume apărute în edituri de prestigiu din numeroase țări ale lumii, lucrări publicate în reviste de specialitate sau comunicate la simpozion și congrese naționale și internaționale. Ca o expresie elocventă a prestigiului de care se bucură pe plan internațional, tovarășa Elena Ceaușescu a fost aleasă membru al unui mare număr de foruri științifice și universitare de peste hotare. Cu un astfel de prilej — din atâtea numeroase — prof. Raymond Daudel, președintele Academiei Europene de Științe, Arte și Litere, adresându-se tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, arăta: „Intruic dumneavoastră simbolizati știința și tehnologia românească, Academia Europeană vă roagă să binevoiti a face parte din Comitetul său de Onoare, dorind în același timp să sublinieze strălucitele dumneavoastră merite și să aducă un omagiu tuturor oamenilor de știință și inginerilor români”.

Cu prilejul acestor aniversări scumpe inimilor noastre, întregul nostru popor aduce un omagiu fierbinte tovarășei Elena Ceaușescu, pentru contribuția sa deosebită la întărirea prestigiului României socialiste în lume, a solidarității popoarelor în lupta pentru dezmărare, colaborare și pace, exprimă calde urări de noi succese, ferice și viață lungă, alături de cel mai iubit și mai stimat fiu al poporului, conducătorul strălucit al națiunii — tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Doina Topor

EMBLEMĂ

Urmare din pag. 1

principal de valori, afirmându-și pe această bază valorile proprii, angajate în actualitatea construcției socialiste, exprimând spiritul nou, patriotic, revoluționar al oamenilor care înalță aici, pe pământul istoriei și drepturilor noastre milenare „o Românie cum n-a fost niciodată”. Literatură, plastică, muzică, tot ce înseamnă artă, tot ce înseamnă conștiință artistică, slujite de creatori aparținând unor generații diferite dar uniți „în cuget și-n simțiri” de flacăra iubirii de țară, de apartenența la izvorul veșnic viu al spiritualității românești.

Școala românească, știința românească, cultura română. Împliniri în a căror alcătuire sub semnul duratei

identificăm cu admirație și recunoștință contribuția de excepție a militanților comunist, a savanților de reputație internațională, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Indrumând direct aceste domenii, asigurând printr-o viziune mereu înnoitoare, revoluționară, racordarea lor la nou, la criteriile eficienței și valorii, tovarășa Elena Ceaușescu reprezintă, prin întreaga activitate, prin strălucitul exemplu personal, un înalt model de dăruire pentru binele țării, pentru viitorul său.

La această zi aniversară, înscrisă în calendarul de inimă al poporului român, alături omagiu nostru celuiui al tuturor fiilor patriei, cu adinc respect pentru ctitoria spirituală ce devine una din marile embleme ale cronicii vii a României contemporane.

Angajare, dăruire

Urmare din pag. 1

al eforturilor calitative noi străbate și se simte în dimensunea acestui nou an care, încă din primele sale zile, cunoaște fapte de muncă revelatoare. Un nou an al străduințelor necontenite pentru progresul și civilizația țării, un nou an al păcii și colaborării în lume, al luptei pentru afirmarea dreptului sacru al popoarelor, la viață, la independență: 1988. Un an al împlinirilor și al speranțelor.

Evenit un tradițional prilej de exprimare a gândurilor de stimă și prețuire pentru prodigioasa activitate desfășurată pe tărâm politic, economic și social, pe tărâm științific, sărbătorirea zilei de

naștere a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu reprezintă totodată și un moment de o mai adâncă semnificație prin care vedem însuși rostul științei și culturii în lumea contemporană, în opera de afirmare a valorilor gândirii, ale cunoașterii, în acel consens larg, pe care-l constituie însăși dezvoltarea necontenită a țării, aportul pe care cercetarea științifică și tehnică îl are în procesul construcției socialiste. Este aceasta dovada grăitoare a patriotismului muncii și creației, a abnegației, a spiritului revoluționar. Creșterea și formarea tinerelor generații într-un

asemenea climat de melancolie cunoaștere, de perfecționare a gândirii, a vocației profesionale, legarea tot mai strânsă a învățămîntului cu producția, așezarea muncii pe criterii științifice și după orientări vaste ale progresului, ale noului în toate domeniile și sectoarele de activitate, reprezintă în epoca actuală și o programatică și indiscutabilă condiție a personalității creatoare, a eticii muncii și vieții în folosul poporului, al patriei. Gânduri de stimă și recunoștință se îndreaptă de aceea, de ziua aniversară, către tovarășa Elena Ceaușescu, exemplu înalt de

ZI DE SĂRBĂTOARE — tablou de Vasile Pop Negreșteanu

„PORNIND DE LA FAPTUL CĂ SOCIALISMUL ȘI COMUNISMUL SE REALIZEAZĂ PE BAZA CELOR MAI NOI CUCERIRI ALE ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII MODERNE, ALE CUNOAȘTERII UMANE ÎN GENERAL, TREBUIE SĂ NE PREOCUPĂM ÎN CONTINUARE, MULT MAI SUSȚINUT, DE DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚII DE CERCETARE, DE SOLUȚIONAREA OPERATIVĂ ȘI EFICIENTĂ, CU AJUTORUL CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE, A DIVERSELOR PROBLEME PE CARE LE RIDICĂ PROMOVAREA PROGRESULUI TEHNIC ÎN ÎNTREAGA ECONOMIE, NOUA REVOLUȚIE TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ ȘI NOUA REVOLUȚIE AGRARĂ DIN ȚARA NOASTRĂ”.

ELENA CEAUȘESCU

OMAGIU

Încă reverberază în sufletele urârlile adresate la început de an conducătorului nostru, secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și celei ce-i este alături în lupta revoluționară și, iată, ni se oferă din nou prilejul de a cinsti prin vorbele și faptele noastre un însemnat eveniment.

Animați de profunde sentimente ce cuprind în ele stimă, admirație și prețuire, venim să aducem prinos de recunoștință tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu pentru neobosita ei plecare spre tainele ști-

inței, pentru înalta competență cu care îndrumăm importante domenii ale învățămîntului, culturii și artei, făcând posibile exprimări din cele mai îndrăznețe, deschizând drumuri spre înalte praguri de calitate și eficiență.

Și noi — oamenii de teatru — alături de toți locuitorii acestui drag pământ românesc, ne unim gândurile și inimile într-o caldă urare de ani mulți fericiți, plini de roade și deplină sănătate.

Silviu Stănculescu

ÎNALT PRESTIGIU

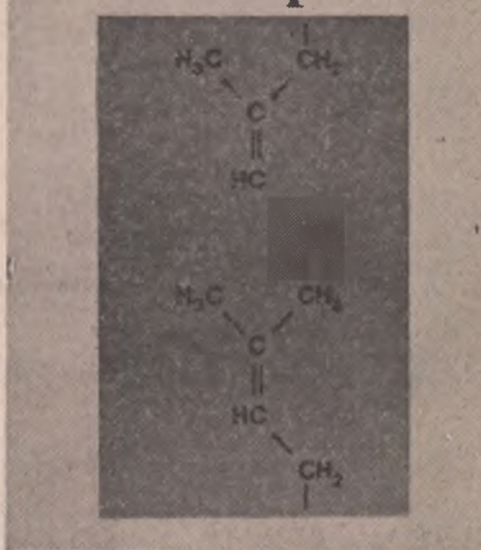
data de 7 Ianuarie marchează în calendarul evenimentelor importante ale țării noastre ziua de naștere a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prim vice-prim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, activitatea sa multilaterală se caracterizează prin exemplar spirit revoluționar și profundă dăruire patriotică, asigurând cu consecvență traducerea în viață, în condiții optime, a liniei politice a partidului și statului nostru, de integrare a învățămîntului cu cercetarea științifică și cu producția, de mărire a aportului cercetării științifice la dezvoltarea economiei. La sfârșitul acestui mileniu, în condițiile revoluției științifice și tehnice, opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră și de înaltare a României spre comunism are la bază un program armonios întocmit, rezultat din analiza riguroasă a premiselor acestei mărețe activități sociale, în care cercetării științifice, dezvoltării tehnologice, îmbunătățirii și modernizării tehnice, ca și pregătirii cadrelor de specialiști în diferite domenii le revine un rol de prim ordin. În acest fel se evidențiază, o dată în plus, actualitatea deosebită și importanța particulară pe care o are activitatea Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, condus cu deosebită competență și înalt spirit revoluționar de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu.

Tematica cercetărilor sale științifice se încadrează într-unul din cele mai dinamice domenii ale chimiei, tehnologiei și ingineriei chimice contemporane, avînd ca obiect polimerii sintetici. În această direcție a urmărit obținerea de polimeri prin reacții de polimerizare stereospecifică și în emulsie ca și prin procese de policondensare. De asemenea a urmărit efectul catalitic al unor produși complecși, factor esențial în reglarea cineticii respectivelor reacții chimice, precum și procesele de obținere a unor polimeri modificați prin reacții de izomerizare, substituție și

activitate revoluționară și științifică, remarcabilă personalitate politică și savant de largă recunoaștere internațională.

S-a pășit în noul an cu hotărârea fermă de a da substanță vie, concretă, programelor dezvoltării noastre pe mai departe, așa cum prevăd direcțiile stabilite de cel de-al XIII-lea Congres al partidului, de orientările cuprinse în Cuviertarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la Conferința Națională a partidului, în Mesajul rostit cu prilejul Anului Nou. Faptele de muncă și creație sint răspunsul exact, cel mai edificator pe care țara, întregul popor și-l exprimă ca pe o dimensiune a însuși spiritului revoluționar.

Dr.-Ing. Elena Ceaușescu Stereospezifische Polymerisation von Isopren

degradare. Etape importante în studiul compusilor sintetizați le-au constituit atât determinarea unor parametri structurali ai macromoleculor obținute, mărimi capabile să caracterizeze respectivele substanțe cit și studiul relațiilor dintre structura moleculară și proprietățile fizico-chimice.

Numeroase lucrări au ca obiect studiul polimerizării stereospecifice a izoprenului, proces chimic care a permis sinteza cauciucului sintetic cis-1,4 — poliizoprenic, cu proprietăți asemănătoare cauciucului natural și de aceea larg utilizat în industria de anvelope și articole tehnice. Printre temele cercetate în această direcție sint atât cele fundamentale referitoare la cinetica și mecanismul proceselor de obținere a polimerilor, proprietățile fizico-chimice ale acestora, relații structură-proprietăți, cit și cele aplicative, respectiv optimizarea parametrilor de bază al procesului tehnologic. În acest fel s-a ajuns la elaborarea tehnologiei de obținere industrială în țara noastră a cauciucului sintetic cis-1,4 — poliizoprenic.

Rezultatele acestor cercetări au văzut lumina tiparului atât în periodice științifice din țară și de peste hotare cit și în 4 volume, care au cunoscut și numeroase traduceri, avînd titlurile *Cercetări în domeniul sintezei și caracterizării compusilor macromoleculari*, *Polymerizarea stereospecifică a izoprenului*, *Noi cercetări în sinteza și caracterizarea compusilor macromoleculari și Cercetări în chimia și tehnologia polimerilor*. De asemenea este în curs de apariție un al cincilea volum, intitulat *Rășini de hidrocarburi*, în care sint examinate pe larg 3 aspecte importante ale problemei, respectiv dezvoltarea producției și consumului de hidrocarburi (în care sint abordate problemele: surse de materii prime, tipuri de rășini de hidrocarburi, evoluția producției și structura consumului), chimia sintezei rășinilor de hidrocarburi (în care sint prezentate meca-

LA ZI ANIVERSARĂ

În prima lună a anului, naștunea noastră omagiază ziua de naștere a tovarășei Elena Ceaușescu. Această zi dobîndește noi semnificații și ele sint coincidente cu înfăptuirile poporului nostru în condițiile socialismului și ale etapelor pe care le parcurgem pe drumul comunismului.

Din multitudinea preocupărilor ce articulează opera constructivă a tovarășei Elena Ceaușescu, contribuțiile acestei eminente personalități, în domeniul științei, culturii și artei, sint de primă mărime și ele au în vedere procesul de formare a omului nou, a omului contemporan.

Mobilizarea creației artistice în spiritul umanismului socialist, constanta preocupare pe linia îndrumării artelor legate de adevăr și popor, exigențele ce se pun astăzi în fața creatorilor de frumos însumează normele de afirmare și înflorire a culturii socialiste, sint rodul gândirii înțelepte, al orientărilor tovarășei Elena Ceaușescu.

În această zi de aniversare — ilustră sărbătoare pentru oamenii de artă și cultură — aduc tovarășei Elena Ceaușescu omagiu meu de afețiune, de recunoștință și prețuire, dorindu-i viață lungă, deplină sănătate, energie și putere de muncă, cu tradiționala și străbuna urare de „La mulți ani”!

Dina Cocea

Cu frunte de vise și gânduri stelare

Fiică a gleei cu suflet de soare,
Copiilor patriei ocrotitoare,
Călită în luptă, în greu-necercării,
Mamă-nrădită de mamele țării,
Blîndă la vorbă, sfătuitoare,
Cu frunte de vise și gânduri stelare
Cu mere dorință de pace în lume
Republicii noastre făcîndu-i renume,
Fire gingașă ca floarea de măr,
Mult iubitoare de adevăr,
Femeia-savant cu chipul de vară
Ni-e lumină lingă lumina
Cirmaciului nostru de țară.

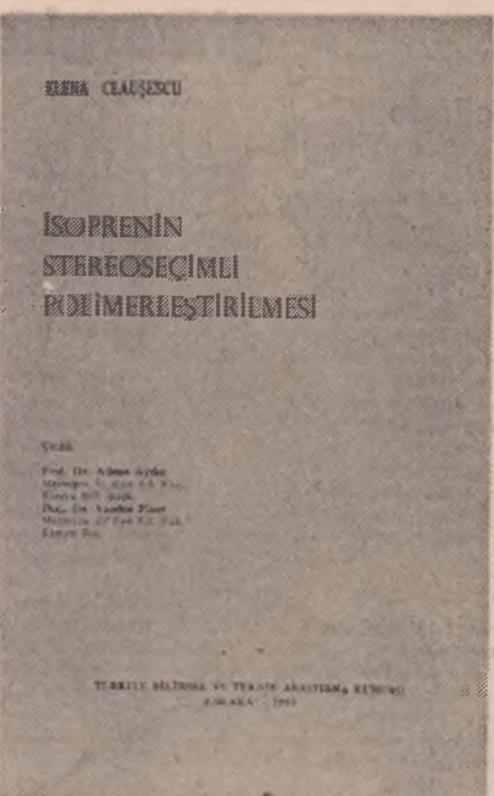
Constantin Atomii

Flori aniversare

Tovarășei ELENA CEAUȘESCU

Cu-nmiresmate aripi de iubire line,
Cum la o mamă bună spunem: „La mulți ani!”
Și flori aniversare, pe gânduri să anine
A stelilor urare sărbătorilor prin ani.

Anca Mănculescu

nismele de polimerizare ale hidrocarburilor) și chimia rășinilor de hidrocarburi modificate (prin procese de hidrogenare, oxidare, clorurare, epoxidare a poliolenelor, maleinizare, modificare cu fenoli, cu rășini fenol-formaldehidice și prin alte procese chimice). Deosebitele sale merite au condus la alegerea ca membru titular al Academiei Republicii Socialiste România, a numeroase alte academii, societăți științifice și instituții de învățămînt superior de peste hotare, precum și la acordarea unor importante distincții, ordine și medalii românești și străine.

În condițiile considerabilului progres științific și tehnic contemporan, pe care, din nefericire, îl realizează, la o colă foarte ridicată, și tehnologia militară, inclusiv cea a armelor de distrugere în masă, oamenilor de știință le revine o deosebită responsabilitate socială și morală pentru a asigura viitorul omenirii prin utilizarea în scopuri umanitare a marilor realizări ale științei și tehnologiei, a marului patrimoniului de cunoștințe pe care un îndelungat proces de cunoaștere l-a pus la dispoziția societății și care poate fi folosit atât în bine cit și în rău. Pentru a asigura științei rolul său firesc, creator, în societate, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a avut inițiativa de înalt umanism, a organizării mișcării „Oamenii de știință și pacea”, inițiativă care s-a bucurat de o largă audiență internațională.

Sărbătorind ziua de naștere a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, îi adresăm cu deosebită stimă, respectuoase urări de viață lungă, deplină sănătate, ferice îndelungată și rodnică activitate politică, științifică, obștească, noi și prestigioase realizări pe toate planurile multiplelor sale preocupări.

Prof.dr. docent Victor Em. Sahini

titus vijeu

Arheologie

Anatoma amurgului, încă din veacul lui Solon, luminând Helespontul; au văzut-o abinele, au văzut-o păstori noștri presimțind scufundarea zeilor în uitare. Fire de iarbă și frunze luau locul altarelor împodobite cu aur. (Precizări arheologice de ultimă oră: îmbrăcați în griu, zeii coborau în cimpie preschimbându-se în țărani.)

Insula verde

Dezadus - insula fremătătoare ca o femeie din Renaștere, lepădând mizeria Evului Mediu. Peste trupul ei haina verde a lerbii acvatice pînă la gît. Chiar și lemnul spinzătorilor își pare un pieptan uitat în părul ei umbros, visător.

Gloria

Voluptatea plonctonului, convingerea lui că veacul ce vine îi aparține, decretat fiind de pe-acum drept hrana savantă a viitorului. Cuprins de alcoolul subtil al gloriei pămîntene se lasă cu plăcere mîncat spre-a devora rîndul lui cu dexteritate rechinelui anonimului din care se trage.

Puterea unui epitaft

Nici un cîntec nu poate avea această putere a epitaftului, chiar dacă vei cerceta toată suflarea arhipelagului. N-am să ne găsim avalanșa memoriei tale, candidat sigur la titlul de accesoriu nemuritor, numai că acolo, pe promontoriu există aceste cuvinte turbulente: „...cînd mă voi întoarce voi fi tot aici”, cuvintele sublocotenentului, al cărui nume s-a șters, așa încît inscripția poate fi atribuită oricărei ființe nemuritoare.

Istoviți de iubire

Lumina fulgerului îți istovește privirea. De unde alina cur, doar pentru tine? Îți strig: „între în casă!” și deschid brusca ușă cabanei. Auzi ca prin vis, te îndrepti ca prin vis, de parcă te pregătești să străbați canalul Corint, brațele tale îndepărtează curenții maritimi pregătiți să te-nec. Cu greutate găsești intrarea. Se-aude și trîznitul, ca un lanț care strînge bratul fugarului. Furtuna se duce, se risipește. Ochii tăi, istoviți de iubire, contempla dezastrul cel pașnic.

Sudul

Dinspre Epidaur auzi plînsul pe piatră al coturnilor. Apleci urechea asupra broșesului ca fluturii lacomi de-așupra florei. Emoția Sudului te impresară ca o cetate asediată de spaima înaltă a perfecțiunii.

Zeul cel tinăr

Studiul nostru intens în Institutul Soarelui, în Academia Lunii ne dă dreptul să mergem prin rouă descultii, însoții de discipoli, să proclamăm cu erudiția noastră Pămîntul drept stea inocentă. Lăudat fie el - se-aude un glas de pe rugul simțirii. E zeul cel tinăr, decipitat de aura ce-o poartă deasupra-i.

Departate de zei

Cu toată adoreația ta pentru clasici nu vei învăța niciodată să mori în latina sau greacă, opaițul pe care îl ții în mîna te dreaptă nu luminează literele de iarbă ale inchipuirii pînă la zei, rudimente ale lecturii, cînd așteptarea îți binecuvîntează palida erudiție, omîntindu-ți că toți ai tăi au murit omenește în limba în care s-au născut, departe de zei.

DRUM ÎNTRU TOAMNĂ

francisc păcurariu

Războiul a trecut peste meleagurile mele natale ca un uriaș tăvălug. Își croșiera drum prin satele noastre, după zdrobirea inversunatelor rezistențe de pe Mureș a armatelor germane și ungurești, forțe militare uriașe, lungi siruri de tancuri, de tunuri și de katuse, mulțimi dese de ostași prăvălindu-se ca un puhoi de nezăgăzit spre nord-vest, în urmărirea ocupanților sub pașii cărora părea să ardă și glia, neingăduindu-le să se oprească, să mai încerce o dată să-i înfrunte pe invingători.

Pămîntul acela sărac din Miazănoapte, de sub munții Rodnei și ai Călimanilor, fusese zguduit de un cutremur cum nu se mai pomenise din ceasul Genezei. Dar cutremurul acesta din adîncuri nu însemna pentru noi un ceas de izbăvire ci unul de mîntuire. Un jug foarte greu, sub apăsarea căruia simțisem că sîntem gata să ne prăbușim, fusese zdrobit și zăcea acum în colb ca o rămășiță vrednică de dispreț a unui timp de care nici nu mai merită să-ți mai amintesci, și care ți se pare tot mai mult că nici nu a existat aievea. Furtuna cea mare trecuse, dar ruinele mai fumegau cînd plutonierul Man, reîntrîns în satul mării, cel dintîi reprezentant al administrației românești pe care, pe temelii acordului de armistițiu și al singelui vărsat de ostașii noștri, așteptam s-o vedem revenind dacă nu astăzi, miine fără îndoială, fiind chemat la comandamentul din Cluj, m-a luat în căruța cu care a pornit la drum, ca să mă întorc în orașul din care am fost silit să plec cu sapte luni în urmă. Nu trecuse decît o lună de cînd (bejenii în adîncul codrilor ca pe vremea năvălirilor pentru a ne apăra de ocupanții care, turbînd de furie că sint pretutindeni înfrinți și silit să părăsească, umiliți, un pămînt pe care-l crevănau supra pe vecie, își dovedeau vitejia năvălind în satele noastre pentru a prinde și ucide) am fost trezită într-o dimineață de glasul unuia dintre bătrîni rămași în sat ca să vegheze și să ne dea de știre ce se întimplă, care striga de pe un deal spre cele patru zări: „Veniți acasă, oameni buni, c-au sosit ai noștri!”

Am rămas cîteva clipe înmărmurii, nevenind-mă să credem că zodia bistenei s-a apus. Apoi unul dintre noi a strigat ca trezit din vis: „Hai, mă, oameni, să ne întorcem acasă! Ce mai așteptați?”

Da. Problema era extrem de simplă: „Hai, mă, oameni, să ne întorcem acasă. Gata! Toate relele s-au terminat, toate încercările au luat sfîrșit. Mai rămîne doar să simplu lucru din lume: să ne întorcem acasă. Abia mai tîrziu, în cursul călătoriei de care vorbesc și mai cu seamă după sosirea mea la Cluj am înțeles că lucrurile lumii sint întodeauna mai încurcate decît și le pot închipui niște bieți oameni bejenii în cetatea cea mare a codrilor. Drumul meu din Cluj nu a fost doar străbătut de unii spațiu destul de cunoscut pentru a-mi mai putea oferi vreo surpriză, ci și un fel de inițiere (a cărei complexitate stranie încă nu o simțeam pe vremea aceea, dar la care meditez adeseori acum, în anii amurgului, cu un zîmbet îngăduitor pentru că de-așa a fost și în jurul de Nord).

Fundalul acestei realități era zugrăvit de ruine. Erau distruse podurile, morile, teascurile de ulei, zăceau în ruină casele din vecinătățile lor, era fărîmătat metru cu metru linia ferată îngustă care unea Tirgu Mureșul cu importanta linie din valea Someșului care venea din satele Brașov și Miercurea Ciuc. Deda și Sîrășeni și mergeau spre Cluj pentru a se împleți cu marile rețele feroviare ale întregii Românie, ne integra în singura pulsație de viață care ni se putea transmite și nouă pentru a ne ridica meleagurile din ruine, din umbra foamei. Și nimic nu fusese distrus în timpul luptelor, căci de-așa a fost și undeva spre Dej, pe Someș, în acea parte a Ardealului trupele germane și horthyste au fugit cu atîta hărnicie încît nu s-au oprit nici pentru a trage măcar un glonte. Totul fusese distrus de cei ce fugeau cu lășitate, dar care mai aveau destulă putere pentru a face cît mai mult rău pe pămîntul pe care știau că-l pierd pentru totdeauna.

Armatele înfrînte și urmărite acum pentru a fi deplin nimicite și-au aruncat în aer orice pod înfrînt în cale, distrugînd căile ferate, garile și instalațiile lor, morile și depozitele de grîne, uzinele electrice și joagărele, fabricurile și tot ce mai puteau distruge în orașe și sate, nu vor fi costini nici în timpul războiului, dar în timpul care le urmăreau, căci zăzuseră, în nenumerate ocazii similare, că acestea sint capabile să-și croșească drum și prin mormanele de ruine și peste fluvii largi și adînci, necum peste niște pîrtiașe ardelen. Dar ele vroiau, în ura lor nepuțnică, să mă dea o lovitură, măcar încă una, populației din regiunea din care fugeau și care refuzase să le urmeze goana ne bună spre dezastrul final.

Ajunși la poalele dealului Sărățelului, înainte de-a o lua pe drumul care duce spre gară, părăsind șoseaua, plutonierul oprî căruța și se ridică uimic: „Uite, dom'le, zise el, podul e întreg! Între-adevăr, podul care unea cele două orașe ai Sîrășeni era întreg. „Dă-i înaintea și în demnă jandarmului pe vizitii! Să vedem ce-i aici!” Ne-am oprit lîngă pod și am început să-l examinăm încreduli. Îi știam pe nemți tot atât de exacti și de pedanți în acțiunile lor de distrugere, ca și în cercetările lor științifice, ori în construcția de amplu sistemelor de transport. În această diversitate de maniere și stiluri de interpretare, unitatea tematică a dat competiției un caracter deschis inițiative artistice, regizorale și actoricești. Jurul, format din regizori, actori, critici, ziaristi și reprezentanți ai organizațiilor, a acordat Marele premiu al Galei pentru cel mai bun spectacol, piesei Regina balului de Nicolae Mateescu, în regia lui Gelu Colceag. Premiul pentru regie a revenit lui Ioan Cristian pentru spectacolul „Piticul din grădina de vară” de Dumitru Radu Popescu. Premiile de interpretare sînt mină de aur și masculină au fost acordate acele actorițe Marina Procopie (Maria în piesa „Piticul din grădina de vară”) și Valeria Sitaru (Ioana din „Regina balului”) și actorilor Claudiu Eleonir (Nicolae din „Ionescu”) și Constantin Cojocaru (Anghel din „Regina balului”). Un Premiu de creație colectivă a fost acordat I.A.T.C. pentru spectacolul „Drum spre adevăr” de Cristian Munteanu în care studenții bucureșteni au încercat un drum interesant spre adevărul scenic. În sfîrșit, acest mare actor care este Gheorghe Dinică a primit un premiu - omagiu pentru activitatea și personalitatea sa.

Confruntare de frumoasă ținută artistică, necesară întreținerii unui climat creator. Gala spectacolelor de teatru pentru tineret s-a încheiat cu meritul și plăzute pentru participanți, organizatori și public totodată - un rezultat care de prezentă al Teatrului în viața culturală a țării.

malul spre șosea. Apoi, văzîndu-l pe plutonier, încetă să-mi mai acorde vreo atenție, și alergă gîfîind de efort, spre el. Ajungînd în apropierea lui, se oprî nevenindu-l să-și creadă ochilor: „Păi așa-i Man, dom'le, strigă el plin de bucurie. Plutonierul major Man! Șeful de post de la Teofane! Man! l'examina curios, și îl recunoscu și el: „Ei, băta-te să te bată, măi Teofane! strigă el vesel. De unde ai apărut, măi? Păi eu credeam c-ai pierit în război, măi!”

Se bucură multă vreme, nevenindu-le să creadă că s-au întîlnit cînd se așteptau mai puțin. Apoi omul cu manta și chipul de militar ne poartă în casa la el. „Trage, băiete, căruța în curte, bagă calii în grajd, dă-le fin, că mai am destul, apoi hai la bucatărie, să bei și tu o pălincă... Apoi om vedea cum o mai fi!”, îi spuse el vizitului. Ne luă de braț, arătîndu-ne pe unde să coborîm dilma. Intrăram prin bucatărie, unde o femeie foarte grasă ne privi fără bucurie, prefăcîndu-se însă multumită că ne vede cînd adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla și ne arătă mărgelele ce se adunau la suprațîră. „Băuți, eu vechi camarad de-al bărbatului său. Ne poftiră în odaia din față, unde femeia se grăbi să facă focul, iar bărbatul veni cu sticla și paharele. „Ei, și-acum să bem, după cuvîntă”, zise el bucurios, în timp ce turna în paharele lichidul încoloz. Apoi, scuturî sticla

PAVEL PERES

«Pentru toate acestea»

PENTRU TOATE ACESTEA

...ul lui Pavel Peres «Pentru toate acestea» poate fi considerat în egală măsură o proză de război și o monografie a satului muntețesc de la începutul nostru. Nedorind să se limiteze la un «jurnal de front» scriitorul radiografează realitatea socială complexă a perioadei din preajma primului război mondial, redând cu un remarcabil simț al observației numeroase evenimente care vorbesc de la sine despre creșterea neliniștii în rîndul populației țării în acele ceasuri de restriște.

...du-se în timpul liber cercetărilor etnografice, Andrei Păunescu te duce o perioadă în romanțismul vizionarilor idealiste: «Al devenit utopic, Andrei» îi spune bunul său prieten Radu Carpade, ziarist la București, cel care îl aduce mereu știri din capitală despre agitația politică a țării. Izbucnise primul război mondial, România se afla încă în neutralitate, ne aflăm în perioada intenselor mișcări Unioniste când poporul spera să se infaptuiască marele eveniment al unirii Transilvaniei cu țara. Există în romanțism câteva episoade semnificative care zugrăvesc atmosfera vremii, atât cum e redată o adunare populară în Piața Universității: «Lumea a aprins făclii și se luminase piața ca ziua-n amiaza mare, o coroană de flori fu aşezată la statuia eroului, din toate inimile, pentru că se cînta cu inima, a răsunat deodată «Deșteaptă-te române». Torțele se înmulțiră și dacă mă scoteam bine nu era om fără să fi purtat în mînă o torță». Pentru a da paginilor sale un autentic aer de epocă, autorul folosește documente de arhivă, apar personaje reale ale vremii: Cosbuc, Goga, Delavrancea, pe unii dintre ei îl vedem luînd parte la adunările Federației Unioniste și pledînd insistenț pentru ieșirea României din neutralitate. Evenimentele se derulează rapid, romanul lui Pavel Peres adună numeroase informații prezente referitoare la situația politică și contactele diplomatice care au presădit întreaga României în război, asistăm de pildă la discuțiile dintre membrii guvernului român - condus de I. C. Brătianu - și reprezentanții Austro-Ungariei la București, este în fine descris momentul

hotărîtor al ieșirii României din neutralitate «soarele zburase de mult de amiaza cînd vestea intrării României în război se răspîndi cu iutețea luminii». Părăsind viața agitată a capitalei povestirea ne introduce iarăși în atmosfera din Măgura Bujorului unde vestea intrării trupelor austro-germane produce o neliniște din ce în ce mai mare în rîndul locuitorilor. Peste puțin timp satul este ocupat de armatele străine și populația e supusă la cele mai crude atrocități. Proza lui Pavel Peres cîștigă acum în densitate epice, evenimentele se desfășoară rapid, descrierea naratorului cade pe acele detalii care au o semnificație în plan psihologic, asistăm la creșterea revoltei țărănilor batjocorîți de trupele de ocupație. Sint redată conflictele sîngeroase dintre săteni și armata austro-ungară, răzvrătirile sistematice ale țărănilor români, culmiți de refuzul de a mai ieși la munca cîmpului. Hărțuindu-i pe ocupanții locuitorii din Măgura Bujorului dau peste cap toate încercările strategice de stabilizare a situației, trupele străine se află într-o continuă alertă. Cîteva secvențe ale narativității capătă valoare de simbol, remarcabilă este, printre altele, descrierea dincolo de câmpul de luptă Andrei Păunescu și matorul Schwalding în care argumentele țărănilor învîtorî infrîng repelțiile ofiterului german oferind o lecție de autentic patriotism. Capitolele următoare ale romanului redau «evadarea» lui Andrei Păunescu pe teritoriul liber al țării, unde se întoarce ca sublocotenent în armata română. Din acest moment proza devine la propriu un roman de război respectînd regulile genului. Scriitorul năvălește cu veridicitate episoade ale luptelor ostășilor români la Mărășești și pe Sîrbu, apar în prim plan două personaje de capătul V. Ad Soare, maiorul Dan Sîmțineșcu, sergentul Tase Damian s. a. toți angherați în lupta eroică a armatei noastre, înflăcărați de dorința victoriei. Pentru Andrei Păunescu, experiența frontului e prilejul cunoașterii unor situații dramatice, constanța tinărului învîtorî căldu-se la școala bărbăției și a eroizilor.

Principala calitate a prozelui lui Pavel Peres este claritatea stilului și evitarea descriptivismului inutil. Chiar dacă unele dialoguri alungesc în schematic (datorită unor accente didactice) romanul, în totalitatea lui, convinge prin realismul faptelor povestite, prin veridicitatea personajelor. Ca și în celelalte proze ale sale, autorul excelează în creionarea elementelor de atmosferă, expresia devine nu rarori metaforică precum în această descriere a începutului de primăvară: «Zilele se desfășau în lumină, nopțile se legănau sub stele odată cu liniștea tîtuitoare a searărilor. Pămîntul și apa se-mperecheaseră iscină, sevelle proaspete de un verde din negru înveșmîntate în amintire, susurau preafacile naturii. Raze viscoase curgeau aiomă rourilor de fluturi arii. Totul se mișca». Pavel Peres îmbină laudabil relatarea obiectivă cu lirismul scriiturii într-un roman care se citește cu un real interes.

Alexandru Horia

VIATA CĂRȚILOR

POEZIE

SPAȚII SENTIMENTALE

Critica a reținut, în legătură cu poezia lui Sergiu Adam, tonul confesiv, echilibrat și auster în lipirea unei viziuni morale asupra vieții, din care nu lipsește o anumită exultanță senzuală la contactul genuin cu natura. Continuînd, mai discret, aceste date creative, noua sa carte, «Peisaj cu prînțesă», este pusă sub semnul simplității. Un firesc programatic, afirmat încă din motto-ul extras din Seferis («Nu vreau nimic altceva decît să vorbesc simplu») care însă, în final, nu apare ca naturalitate retorică. De altfel, poetul întretine raporturi tensionate cu logosul, excedat de viața secretă a cuvintelor ce-și aragă drepturi autoritare, precum acela de a învîta «armonia și contrapunctul» de la «hulitii greier», aici ipostază a insignifiantului. La Sergiu Adam, sensibilitatea devine o instanță reținută și firavă care nu reușește desprinderea de real, fie chiar și printr-un pact confortabil de imediatul. Relețiile cu lumea se păstrează la nivelul transcrierii «stărilor poetice» sub influența nostalgice funciare inscrite în codul memoriei afective. Rezultă un impresionism al notărilor, cu evidente virtuți picturale, potențînd ecouri dintr-un alt timp în care clipa și durata coincid sub zodia statorniciei, harului și purității: «Clipă și durată în aceeași vibrație / A frunzel, a gîndului... / Adolescența: suavă din amintire / Contemplă călătorează păsări, / Stelele bune îi fac semne / Din necunoscut». Poetul duce cu

sine mirajul altei vîrste și trăiește intens epifania acesteia: «Nu-mi spune că toate se-norc / În hăuri de trist tîntîrim - / E încă ail de curată / Mirajul de care venim / Desu umbra sfîrșitului se însinuează în tot mai frecvent, e liric perche încă melodia venim, rememorează «dimineața simțurilor» și caută un «tlic mai adinc» intimplărilor cotidiene: «Un băiat trece strada / Cu chitara pe umăr, / Indiferent la zarva din preajmă, / Coboră spre malul râului / Unde dormitează verbul de umbră / De fum, de răcoare. / E asteptă acolo / fată? / Vor murmura împreună / Cîntece cu mult soare / Și păsări multicolore? / Va sta singur și îngîndurat pe o bancă / Ascultînd cîntecul apei? / Se va întinde, cu chitara alături, / În iarba înaltă / Și va contempla îndelung cerul albastru?».

De la suavitatea și înzîri stînce la rafinamentul baroc din «Peisaj cu prînțesă». Nu știu de ce se întîmplă așa / Anne-Rose / Nu știu de ce castilul acela e în Bavaria / Tu stii Anne-Rose...?», printre draperii decolate și lumini de acvariu, poemele lui Sergiu Adam traversează într-o stare de împacăță levitate spații sentimentale rarefiate prin hipertrofierea evocării și reverenței. Este și acesta un fel de a trece prin timp. Mă întreb însă dacă poetul are constanța convenției. Pentru că, pe lângă poezii («Ancore», «Scenă de familie», «Recviem», «Albastrul vînt» s.a.) configurează nu ați nostalgia născute din puritatea adorabilei, ci tabieturile melancoliei.

Mai interesante sînt compozițiile. «Despre fânză în spiritul «Eclitiei politice» ale lui Ion Gheorghe («Amăgiriile verii», «Si...»), unde, dincolo de conventionalism, găsim o anumită gravitate ritualică a gesturilor, sacralitate prin fidelitatea față de esență. Într-un imaginar al cărui miez este constituit din vibratii bucolice, morfologia sensibilă citadină transpune în ascendență o atmosferă de înălțare și zări inutile, ca factor complementar al melancoliei: «Irașioasă inserare de noiembrie, / Rare mașini, / Rari trecători, / Rare lumini, / Mult mai obscure decît altădată, / Uitate lagune par străzile, / Semaforoare dorm și visează / Rare mașini, / Rari trecători...».

Constantin M. Popa

*) Sergiu Adam: «Peisaj cu prînțesă», Editura «Cartea Românească», 1987.

CUVINTE

Pentru o ediție Ion Creangă (XII)

umbra huciu-marginea - a umbra hamaña, pe drumuri; huciu, interjecție cu care se auză păsările (aici, după cum se vede din contextul folcloric, în legătură cu un cântec de război, cf. fraza: «frunza frâsnelului», după care urmează, în dicționar, citatul nostru din Creangă: «Prin urmare, după a. l. și după părerea generală, huciu nu este interjecție cu care se auză păsările, ci subst. huciu (huceaz), adică ering. Definiția din dicționar este formulată după și după studiul lui V. Gheorghe asupra expresiilor introduse prin verbele a umbra, a bala, lucrare cunoscută, dată fiind personalitatea autorului (Vezi în Pagini istorico-filologice, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1971, pp. 125-138).

Marginea preopinentului ocupă locul lui ome-nescă deformat și este tot un trislab. Ome-nescă: ome-nescă (ca) / marginea. Comentariul este interesant și este, în mare, articulat, nu locuținea (a umbra huciu) marginea. Și într-adevăr, dacă găina străină se decide să plece, atunci țîșnește bezmetică și fuge în lături (marginea comentariului). Altfel nu-mi explic de ce din altele posibilități de a gresi, s-a greșit tocmai cu găina, nu păsările, cum notează editorul, pentru că diferitele specii de păsări dispun de interjecții speciale.

Bogrea atrage atenția că «huciu-marginea corespunde fr. battre les buissons (cf. Faire l'école buissonnière) și citează versuri populare, în care un flăcău, umbli după dragoste: «Măi, tu, Gheorghe, Făt-Frumos, ce-mi tot bași tu laurice / Laurice și plaurice, / Plaurice, prag-vesile, / Și toate hotarele». Vezi și: a umbra aurea pe plaurice, frecvent înținită în balada de dragoste și haiducească. Cum însă Bogrea trece în revistă și alte expresii sinonime, cînd ajunge la A umbra craină (Op. cit., p. 127), explicat de alții ca pormid de la cui împărat, atrage atenția că ar fi mai corect în legătură cu craină, marginea, ceea ce se poate sustine în parte și altfel: alături de craină, a existat și crai, marginea, și este posibil să fi existat și a umbra crai-a, format după a umbra marginea. (Vezi mai sus: A umbra aurea pe plaurice-a), iar după retrogradarea din circulație a lui erai, marginea, loc rămas liber în expresie, de fapt expresia în ansamblu, să fi fost pusă în legătură cu crai, împărat. așa cum ar putea-o dovedi A umbra în crailicuri, alături de A umbra în crailicuri. Mai vezi: cheflu, herban, desfrinat, Iibertin, ca sinonime, dar și om făcă căpății, Ioan-Vintur-Tară, pseudonimul lui Ion Creangă și finalul lui Ionică cel prost, dar mai ales manuscrisul autograf Creangă: crancalicii, față de crailicuri, lecțiune adoptată în Almanah literar și ilustrat, respinsă pe bun drept de editor, dar care dovedește nu mai puțin că există crailicuri, alături de crailicuri. Cînd și-a ales acest pseudonim: Vintur-Tară, scriitorul se va fi gândit la biografia personajului care nu pare un localnic, deși nu rezultă expres, ci e mai degrabă un nemernic, vagabond, copil străin care rătăcește din sat în sat ca argeț la un unel și pe la altul, purtat în voia vîntului. Vezi, de exemplu, «Cloci pribeg adus de vînt și chiar aventurier, aventură (prin fr. din lat. adventurari). Vreau să zic că Creangă nu-si trăgea el însuși numele de la creanga de copac, ci de la expresia a umbra creanga, cum, de fapt, se și potrivea, bunicul său după obicei era alături de crailicuri și trăgîndu-se dintr-o familie de păstori care rătăciseră cu turmele pînă s-au stabilit în regiune. Creangă corespunde lui nomad, ca profesune și, bine-înțeles, lui herban, aventurier (specializat în aventuri sentimentale), crancalău, cum zice în Ionică cel prost, care se ține de crailicuri (la glosar: crancalci - crailic, herbanțic).

Asadar, într-o poveste obscenă, lui Creangă îi repugnă să-și dea numele propriu, dar o semnează cu un sinonim: Vintur-Tară. Așa cred eu că credea el, în posesia unui fler lingvis-

tic fără egal, dar mai departe nu am indicat ca fiind metaforică: creanga din locuținea: A umbra creanga, ar este o deraiere lexicală din subst. ering, în expresia dispărută azi. A umbra ering-a, pentru că ering este sinonimul lui huciu, din A umbra huciu-marginea. Citez din D.A., s.v. CREANGĂ: «... (în expresia) A umbra creanga - a umbra huciu, în zădăra, a umbra, a umbra frunzelului», precum: «Si 'ndată noi ne-am luat / Pe fața pămîntului / Și pe creanga cerului», citat la care autorii D.A. adnotează că este amestec cu ering, «bolta cerească». Sensul locuțunii este foarte clar: constanța tinărului învîtorî, intrucit echipa era formată din savanți, dar le scapă legătura cu ering, «pădure tinăra, în forma de cerc, spre deosebire de codru, care era inițial o pădure întinsă mai mult sau mai puțin pătrată». Oricum, nimeni nu contestă că ering provine din v. sl. krog, «cerc». De la acest cerc «cerc» s-a format probabil, la început, A umbra cringa, cu sensul a rătăci din ochi, iar cînd ering a însemnat «pădure tinăra crescută într-o curătură de formă rotundă, circulară, în care se duc fetele și femeile tinere să culeagă fragi, zmeură, alune etc.» a apărut A bate ering-a, a umbra după expresia amoroasă. Însă, A umbra creanga, inițiat însemnat A umbra fără rost din ochi. Vezi versurile populare necunoscute: M-a făcut mama fecior, / Să dau țărîlor ocol. (Vintur-Tară al lui Creangă, cu sens restrîns). Profit de ocazie să atrag atenția coloristilor la versurile: Craiu verde bătut pe masă, / Rămîi, gazdă, sănătos, de în finalul unor colinde este o deraiere, după introducerea jocurilor de cărți, în loc de Griu verde bătut etc., pentru că pe lingă boabele de griu care se puneau pe masa încărcată cu care erau așteptați colindătorii, se puneau și griu verde semănaș special, plantat în vase, în vederea sărbătorii rîndu-se de pe vremea cînd Anul Nou se serba primăvara. Să mă scuze cei care știu, dar mai mult nu știu, iar aici scriu pentru toată lumea. Și pentru că ne ocupăm de cuvinte neînțelese de specialiști, si sintem la Creangă, amintesc că ering are un dublet erug. Acest erug se întînește și la Creangă, dar el n-a știut-o. În Amintiri citează o ghicitoare, pe care o recita el însuși: «...Perice de gangur, că sede într-un virf de soc / Și se roagă rugului și se-nchină căgădui... unde rugului provine, după mine, fără tăgădui, din erugului «bola cerească». Și mai adnotez, fie și numai ca să fac plăcere celor îngrijorați de clarități, că ghicitoarea cu pricina nu este neapărat mai nouă decît introducerea creștinismului în Dacia, ci după toate probabilitățile, cum se zice, contemporană cu religia cerului luminos, a strămoșilor autohtoni (gangurul nu cîntă pe gloabă de extenuat). Ghicitoarea cu pricina este cutată în notele I. Iordan, fără îndoială crezînd că e vorba de rug. Să se ia seama că se roagă corespunde trîlului executat cu capul înălțat spre bolta cerului, ceea ce ar fi absurd, dacă ar fi vorba de rug. fire că este argeț, dar e asta mare, planta țîțoasă care produce mure, iar se-nchină în sens etimologic, se înclină, de unde face plecăciune, salută cu-cul, așezat și pe de alt copac, la distanță, ceea ce, de bună seamă, reprezintă un duet nîtel cum disonant, dar și rima săracă e vinovată adesea. Toate ghicitorile cu deraierea menționată în întînțese grupate de extenuat. Ghicitoarea de unde le-au adus, purtîndu-se cu ei nu numai averta (bucatele, «vitele»), ci și zestreă spirituală. Etc. Deraieri mai îndepărtate, pentru erugului, robului, care mai păstrează ceva sunete din erugului și lupului, care nu mai păstrează decît vocalele (și pădurea).

Florea Fugaru

PROZĂ

DIMENSIUNI ALE COTIDIANULUI

Sensibil la toate sugestiile vieții, Eugen Teodoru le consemnează într-o viziune artistică originală - de la experimentul literar și eseu, pînă la povestirea de dimensiuni restrînsă - în culegerile de «relocuri», la capătul unui efort de autocreare, de clarificare a revelației launtrice. Surprinzînd sensuri, explorîndu-le semnificațiile, autorevelația înfăptuită în imperiul amorf al simțămîntului dezvăluie dimensiuni și forme empatice ale cotidianului. Timpul interior se însinuează în spiritul vremii; în realitatea vie, dinamică, a alt de participării la viața din jur, pe care îl sondează. Autorul intrapoezică gînduri, trăiri de spirit emoționale, reprezentări, efemeride, concentrîndu-și atenția asupra caracterelor umane. Începutul unei zile la «ora cînd în capsula de metal a ceasului se poartă legătura cu lumea din jur» irupe tensionat din visele calme ale nopții (Ora de fură, Obligație). Pulsăția spontană a vieții sîrșite prin a se subiectiviza, deplasîndu-și perspectiva spre soliloqu și reflecție personală (Uitare). Indeterminarea calităților afective conferă valoare experimentelor literare, intitulate de autor «brelouri». Imaginile fragmentate, reținute și prezente, în creația atmosferă sufletească implementată materiei: «Pentru asemenea dimineți e nevoie de cuvinte abstracte dincolo de care să simți puterea ideilor, dar cele mai multe din mințile noastre n-au forță să pătrundă această lumină care trece întocmai razelor, învîlînd munții și lăsdîntîner în văgăuni» (Brelou).

Scriitorul reține simplitatea și gingașia sentimentului efemer, plăcerea ideii devenind superioară adinerii sau vigoriei ei. Uneori sentimentul, lipsit de obiectul care-l dă un înțeles, se reduce la o stare psihică, izolată (Brelou). Eșeu este construit pe simțămînt, dintr-o disponibilitate intelectuală, impulsul său mergînd către sugestiv. Indeterminarea obiectelor și stărilor analizate, fenomen caracteristic genului scurt, facilitează permanent deplasări spre intuitiv și imagistic, alternativa reacție emoțională - imagine asemănată înțelesului (Brelou) - fiind esențialul lui E. Teodoru: «Vapoare-epitete, Flori de toamnă, Ușile, acesta din urmă concentrîndu-se într-o adevărată semiotică a gestului. Metaforele au, fără îndoială, valoarea lor, dar numai subordonate ideii supuse unui unghi propriu de refracție.

Atunci cînd autorul apelează la scurte povestiri - «Fapt divers, Peridă, Societate de binefaceri, Hîrljar, Demisia, Rătăcirii - sau dașul de profunzime, înțelegerea socio-psihologică, surprinderea articulațiilor complexe ale realității contribuie la analiza contururilor și cauzelor declanșatoare ale stărilor latente interioare. Viața, efort continuu de afirmare și conservare, urmat mereu de dezlănțuirea unei noi experiențe, de confruntare între viziunea luntarismului individualist și fatalism. Orice încercare de smulgere din țiparul oferit de soartă, din clasa în care individul a fost menit prin nastere este o abateră de la regula înflexibilă, pentru că «Se zicea că meritul era alb și curul negru în firea acestui om, înțelesul înțelului ființă și o treceau prin lume, tăvălînd în cenusa rătăirii și nu o spală nici o apă» (Brelou despre mahala). Epicul devine adesea forțat, acut moralizator, coincidentele factice, finalul sablonat. Judecatorul Nedeco își va da demisia, refuzînd «brucii să mai împartă, o dragătețe luzur, care e un lucru care nu creșterea în afîncînd sint constrîns să o primească întocmai ca pe o calamitate inexorabilă.» (Demisia). Fondul autentic al fenomenului suferă o anumită deformare și interpretare personală pentru că pe autor nu-l interesează lumea concretă, el îl caută și dea un sens abstracț al acestui fenomen.

Închegăt din însemnări, Instantanee, actualități cotidiene, însemnări, cartea se fixează totuși într-un spațiu bine delimitat, cel danubian, cu lumea tipică, strălucită și obicelurile specifice, ceea ce oferă stabilitatea expresiei artistice.

Lucian Chișu
*) Eugen Teodoru: «Brelouri», Editura «Albatros», 1987.

ANTOLOGII

PANORAMA UNEI SPECII LITERARE

Recentă antologie alcătuită de Dumitru Tîntuțiu vine să consolideze în mod ilustrativ anumite idei și convingeri dintr-o lucrare mai veche (Eseul. Personalități unui gen, 1979). Întele azi ca gen literar distinct, eseu a suportat, de la Montaigne încoaec, nu numai interesante avatăruri (de profil spiritual și expresiv), dar a împințat și prejudecări din cele mai obtuze și exclusiviste, chiar la noi! Adevărată înflorire a acestui gen matur are loc în epoca interbelică, cînd, axiologic vorbind, este «sincronic celorlalte genuri (...) și chiar eseuului european» (V. Părvan, M. Eliade, L. Blaga, E. Lovinescu, G. Călinescu, Al. Philippide, Perpessiciu, P. Poniș, etc.). Sub genericul Esu - un gen modern, D. Tîntuțiu discută, în secțiuni aparte, accepțiile termenului, atitudinea față de eseu, accepțiile acestuia, «farmecul personal». Este preferată sintagma de discurs eseistic, căruia i se stabilesc, în punct de vedere compozițional, cam didactic, următoarele elemente de însumare, «gestalități»: titlu, prețelul eseistic, analogia, narativa/demersul, timpul și spațiul, întînderea, finalucile. D. Tîntuțiu nu realizează o propuziune a «antologiei», intrucit el nu urmărește aici «eseul eseistilor», ci «eseul ca gen» literar distinct, bine reprezentat în literatura noastră. Ordinea sumarului, nefînd una cronologică, vizează, asadar, o ordo idearum, în virtutea unor criterii tematice foarte productive (de vreme ce «problemele» stilului, specificului național ori artei în general vor constitui materia unei «viziuni întreprinder»). Sumarul, urînd, deci, criteriul tematic, convoacă de mai multe ori aceleasi nune de eseisti, dovadă că genericul capetolelor e de accepție toleranță excesivă: cum citim, «pasunea adevărului»

despre banalitate, despre muncă, realizare, idei, dragostea de moșie, dragostea și săsătorii. Era de preferat o istorie ilustrativă a eseuului românesc, dar eseuistul, în ciuda unei fervori teoretice, îi lipsește, se pare, pasiunea analitică și, mai ales, acel tip de hermeneutică prin care ar identifica figurile personalismului eseistic, specificitatea inconfundabilă a genului de la care se desprinde, în fine, la autor la autor... preferințele merg, deocamdată, spre «teoretic și «speculativ», lăsdînd pe dinafară multe din înfășășările ipostaziate ale genului. Spre exemplu, eseuul critic (care s-ar situa cam la egală distanță de teoria și critica literară, într-o fază a lui, desigur...) nu l-a acordat nici o importanță. La secțiunea «Șușu adevărului» un eseu ca Despre progresul adevărului în judecarea lucrărilor literare (1983), de Titu Maiorescu, ar fi fost foarte ilustrativ pentru tipul de eseu cultural (critic) jurnalist nefînd menționat nici în «protoistoria» eseuului). De asemenea, Eminescu este menționat cu Arheaus (1875), dar nu cu Sărmanul Dionis, bunăoară, unde speculativul capătă caracter eseistic (v. expozițiunea și finalucile), funcționînd ca ramă încadrăment al narativului (așa cum mai tirzu se va vorbi de «eseul românesc» la Al. Ivăscu, D.R. Popescu, A. Buzura...). Există, de asemenea, și alte reperi în literatura veche și modernă, chiar în literatura de azi, pe care D. Tîntuțiu este dator să le frecventeze și menționeze. Se cere, iarăși, o punere mai în valoare a eseuului românesc contemporan, unde modalitățile de realizare artistică vorbesc despre o speculativă redimensionare a genului (eseu filosofic, cultural, literar, estetic, sociologic, științific, eseu-divertisment, plastic, cinematografic...).

Mergînd pe ideea de istorie, de etapizări cronologice, D. Tîntuțiu ar fi putut păstra, desigur, și criteriul tematic, într-o acțiune înfăptuită, ordonatoare (chiar un sumar un axiomatic tematic), unde o clarificare pe teme și idei ar fi avut darul de a evita revenirile unor nume de eseisti, aproape obsedate, în diferite capitole, și de a trimite exact la paragrafele respective, în corpul lucrării. Constituînd o pasiune de durată, fermă, subiectul abordat de D. Tîntuțiu (mai întîi teoretic, iar acum în etape tematice ilustrative) cere cu necesitate o monografie a genului, la întocmirea căreia reflecțiile de mai sus l-ar fi de un real folos autorului. Deocamdată, D. Tîntuțiu face dovada unui spirit «intelligent», pasionat cu entuziasm, de o moderată claricită, care, pentru a-și da întregă măsură a competențelor, va trebui să însă din «studiu introductiv» și din «chabane»-urile tematice în zărea largă a eseuului monografic.

Z. Cărlucea
*) Dumitru Tîntuțiu: «Carte pentru minte, inimă și literatură», O antologie a eseuului românesc, Editura «Albatros», 1987.

REVISTA REVISTELOR

„Pagini bucovinene” nr. 11/1987

● O notă care se evidențiază în publicistica literară românească de azi aparține «Paginei bucovinene» (supliment al revistei «Convorbiri literare») editate de entuziaștii grup de scriitori suceveni, între care o participare continuă au Marcel Mureșanu, Mihail Iordache, George Damian, Ion Beldeanu, Ion Parănic, Victor Traian Rusu, Mircea Tinescu, Al. Toma. Cele din urmă numere au început să apară acum mai bine de cinci ani, substanțialul supliment avînd pînă acum peste 70 de «edii», care însumează, prin ele însele, o contribuție literară înfăptuită. «Paginile bucovinene» și-au constituit o formulă coerentă și care trădează îndelungă reflecție, susținînd creația propriu-zisă cu un remarcabil sector de critică și istorie literară unde contribuția lui Mihail Iordache (sobru comentator, de nuanță universală) este decisivă. Sint publicate, de asemenea, excelente contribuții de istoriografie literară, sub semnătura lui Ion Pinzaru (ajunse acum la episodul al cincizeci și șaptelea), alcătînd un proiectat (și necesar) dicționar al scriitorilor bucovineni, de felul aceluia alcătuit pentru alte zone ale țării, de Al. Oproescu (pentru Buzău) și M.N. Rusu (pentru Brașov). În «paginile bucovinene» s-au afirmat

nu puțin dintre cei pe care acest «viitor dicționar literar» îl analizează acum ca individualități constituite și care adaugă la o tradiție bogată peceata zilei de azi, autori tineri al căror viitor literar este sigur.

„Orienturi arădene”

● Impunătoare este și imaginea grupului de scriitori arădeni, afirmați în anul de aur și care, de o vreme, editează (ca supliment al revistei timișorene «Orizont») o foarte serioasă «foaie pentru minte, inimă și literatură» (poet) Doru Sîrb și Dumitru Toma (prozatori) nu este distanță literară dintre două generații este apropierea dată de un spirit de coeziune intelectuală și de sentimentul unei solidarități de destin geografic. Căci noua geografie a literaturii române contemporane aceasta a născut să descopere existența unor orizonturi venită din vestul românesc, dintr-un mediu de cultură cu, de asemenea, bogate tradiții. Sint aici reunite frumoasele însemnări de document rețrăit ale lui Florin Bănescu (schite pentru pagini trecute și viitoare din ciclul Gugulianilor), cronici literare ale lui Al. Ruja (critic aplicat al actualității literare), pagini din jurnalul de lectură al unui romancier cum este Ch. Schwartz, fragmente de proză aparținînd lui C. Marandiu, poeme ale lui Ondrei Ștefanko, ale lui Vasile Dan. De la acestia și pînă la mai noi Gheorghe Mocuța (un promițător critic), Simion Cosma, Ligia Holuță (poet) Doru Sîrb și Dumitru Toma (prozatori) nu este distanță literară dintre două generații este apropierea dată de un spirit de coeziune intelectuală și de sentimentul unei solidarități de destin geografic. Căci noua geografie a literaturii române contemporane aceasta a născut să descopere existența unor orizonturi venită din vestul românesc, dintr-un mediu de cultură cu, de asemenea, bogate tradiții. Sint aici reunite frumoasele însemnări de document rețrăit ale lui Florin Bănescu (schite pentru pagini trecute și viitoare din ciclul Gugulianilor), cronici literare ale lui Al. Ruja (critic aplicat al actualității literare), pagini din jurnalul de lectură al unui romancier cum este Ch. Schwartz, fragmente de proză aparținînd lui C. Marandiu, poeme ale lui Ondrei Ștefanko, ale lui Vasile Dan. De la acestia și pînă la mai noi Gheorghe Mocuța (un promițător critic), Simion Cosma, Ligia Holuță (poet) Doru Sîrb și Dumitru Toma (prozatori) nu este distanță literară dintre două generații este apropierea dată de un spirit de coeziune intelectuală și de sentimentul unei solidarități de destin geografic. Căci noua geografie a literaturii române contemporane aceasta a născut să descopere existența unor orizonturi venită din vestul românesc, dintr-un mediu de cultură cu, de asemenea, bogate tradiții. Sint aici reunite frumoasele însemnări de document rețrăit ale lui Florin Bănescu (schite pentru pagini trecute și viitoare din ciclul Gugulianilor), cronici literare ale lui Al. Ruja (critic aplicat al actualității literare), pagini din jurnalul de lectură al unui romancier cum este Ch. Schwartz, fragmente de proză aparținînd lui C. Marandiu, poeme ale lui Ondrei Ștefanko, ale lui Vasile Dan. De la acestia și pînă la mai noi Gheorghe Mocuța (un promițător critic), Simion Cosma, Ligia Holuță (poet) Doru Sîrb și Dumitru Toma (prozatori) nu este distanță literară dintre două generații este apropierea dată de un spirit de coeziune intelectuală și de sentimentul unei solidarități de destin geografic. Căci noua geografie a literaturii române contemporane aceasta a născut să descopere existența unor orizonturi venită din vestul românesc, dintr-un mediu de cultură cu, de asemenea, bogate tradiții. Sint aici reunite frumoasele însemnări de document rețrăit ale lui Florin Bănescu (schite pentru pagini trecute și viitoare din ciclul Gugulianilor), cronici literare ale lui Al. Ruja (critic aplicat al actualității literare), pagini din jurnalul de lectură al unui romancier cum este Ch. Schwartz, fragmente de proză aparținînd lui C. Marandiu, poeme ale lui Ondrei Ștefanko, ale lui Vasile Dan. De la acestia și pînă la mai noi Gheorghe Mocuța (un promițător critic), Simion Cosma, Ligia Holuță (poet) Doru Sîrb și Dumitru Toma (prozatori) nu este distanță literară dintre două generații este apropierea dată de un spirit de coeziune intelectuală și de sentimentul unei solidarități de destin geografic. Căci noua geografie a literaturii române contemporane aceasta a născut să descopere existența unor orizonturi venită din vestul românesc, dintr-un mediu de cultură cu, de asemenea, bogate tradiții. Sint aici reunite frumoasele însemnări de document rețrăit ale lui Florin Bănescu (schite pentru pagini trecute și viitoare din ciclul Gugulianilor), cronici literare ale lui Al. Ruja (critic aplicat al actualității literare), pagini din jurnalul de lectură al unui romancier cum este Ch. Schwartz, fragmente de proză aparținînd lui C. Marandiu, poeme ale lui Ondrei Ștefanko, ale lui Vasile Dan. De la acestia și pînă la mai noi Gheorghe Mocuța (un promițător critic), Simion Cosma, Ligia Holuță (poet) Doru Sîrb și Dumitru Toma (prozatori) nu este distanță literară dintre două generații este apropierea dată de un spirit de coeziune intelectuală și de sentimentul unei solidarități de destin geografic. Căci noua geografie a literaturii române contemporane aceasta a născut să descopere existența unor orizonturi venită din vestul românesc, dintr-un mediu de cultură cu, de asemenea, bogate tradiții. Sint aici reunite frumoasele însemnări de document rețrăit ale lui Florin Bănescu (schite pentru pagini trecute și viitoare din ciclul Gugulianilor), cronici literare ale lui Al. Ruja (critic aplicat al actualității literare), pagini din jurnalul de lectură al unui romancier cum este Ch. Schwartz, fragmente de proză aparținînd lui C. Marandiu, poeme ale lui Ondrei Ștefanko, ale lui Vasile Dan. De la acestia și pînă la mai noi Gheorghe Mocuța (un promițător critic), Simion Cosma, Ligia Holuță (poet) Doru Sîrb și Dumitru Toma (prozatori) nu este distanță literară dintre două generații este apropierea dată de un spirit de coeziune intelectuală și de sentimentul unei solidarități de destin geografic. Căci noua geografie a literaturii române contemporane aceasta a născut să descopere existența unor orizonturi venită din vestul românesc, dintr-un mediu de cultură cu, de asemenea, bogate tradiții. Sint aici reunite frumoasele însemnări de document rețrăit ale lui Florin Bănescu (schite pentru pagini trecute și viitoare din ciclul Gugulianilor), cronici literare ale lui Al. Ruja (critic aplicat al actualității literare), pagini din jurnalul de lectură al unui romancier cum este Ch. Schwartz, fragmente de proză aparținînd lui C. Marandiu, poeme ale lui Ondrei Ștefanko, ale lui Vasile Dan. De la acestia și pînă la mai noi Gheorghe Mocuța (un promițător critic), Simion Cosma, Ligia Holuță (poet) Doru Sîrb și Dumitru Toma (prozatori) nu este distanță literară dintre două generații este apropierea dată de un spirit de coeziune intelectuală și de sentimentul unei solidarități de destin geografic. Căci noua geografie a literaturii române contemporane aceasta a născut să descopere existența unor orizonturi venită din vestul românesc, dintr-un mediu de cultură cu, de asemenea, bogate tradiții. Sint aici reunite frumoasele însemnări de document rețrăit ale lui Florin Bănescu (schite pentru pagini trecute și viitoare din ciclul Gugulianilor), cronici literare ale lui Al. Ruja (critic aplicat al actualității literare), pagini din jurnalul de lectură al unui romancier cum este Ch. Schwartz, fragmente de proză aparținînd lui C. Marandiu, poeme ale lui Ondrei Ștefanko, ale lui Vasile Dan. De la acestia și pînă la mai noi Gheorghe Mocuța (un promițător critic), Simion Cosma, Ligia Holuță (poet) Doru Sîrb și Dumitru Toma (prozatori) nu este distanță literară dintre două generații este apropierea dată de un spirit de coeziune intelectuală și de sentimentul unei solidarități de destin geografic. Căci noua geografie a literaturii române contemporane aceasta a născut să descopere existența unor orizonturi venită din vestul românesc, dintr-un mediu de cultură cu, de asemenea, bogate tradiții. Sint aici reunite frumoasele însemnări de document rețrăit ale lui Florin Bănescu (schite pentru pagini trecute și viitoare din ciclul Gugulianilor), cronici literare ale lui Al. Ruja (critic aplicat al actual

gabriel garcía marques

AVIONUL CU FRUMOASA ADORMITĂ

era frumoasă, suavă, cu pielea catifelată, de culoarea pini și ochii de migdale verzi și avea părul neted și negru și lung până la mijloc și un aer de antichitate orientală incit putea la fel de bine să fie din Bolivia sau din Filipine.

nu cumva pastilele pe care le luase nu erau pentru dormit, ci pentru murit. Am primit-o de multe ori, centimetru cu centimetru și singurul semn de viață pe care l-am putut percepe erau umbrele viselor care treceau peste fruntea ei.

dar am adormit. Nu mult după aceea, și-a scos mâțea cu o sabie rituală, la fel cum o făcuse în 1946 un alt romancier renumit, Osamu Dazai.

Deschideri spre universal

există unele metafore comode care, totuși, par să mai spună ceva. De pildă: oamenii de cultură și artiștii au fost totdeauna un gen de seismografe pertinente pentru societatea înălțurii căreia s-au afirmat.

abilități neîngrădite de afirmare a personalității în sfera artistică, a viziilor spirituale în genere pe temeiul garanțiilor în fapt a libertății de opinie, de opțiune și de exprimare.

Din POEZIA CUBANEZĂ

RAUL FERRER
Dragoste
Imi place să te salut
cu aceeași mină cu care te mingii să te trezească.

Luna
Mamifer metallic. Nocturn.
Chipul său pare devorat de acnee.
Satelit și sonete.

ROBERTO FRIOL
Ciocircii
Deschide-ți ochii prin mine
Dimineață
ADOLFO SUÁREZ RODRÍGUEZ
Mică baladă
Vei sosi împreună cu timpul dorit al lerbii, cu ora în care viața își rostește chemarea.

ACASĂ
Cred în anul care-ncepe
Orice început e un vis.
Orice început e o speranță.

Mirela Constantinescu
măni sunt create de oameni, ele sînt la fel de bune sau la fel de rele cum le creează el.

REVISTA STRĂINĂ
POETA LEDA MILEVA, ARTISTĂ A POPORULUI DIN BULGARIA, scrie și traduce versuri pentru cei mici de peste patruzeci de ani.

LA ÎNCEPUTUL LUNII NOIEMBRIE A ANULUI 1987, în orașul elvețian Merlingen au avut loc festivitățile legate de decernarea Premiului „Cel mai bun din anul 1987”.

„LOLEK ȘI BOLEK ÎN VESTUL SĂLBATIC”, acesta este titlul ultimelor aventuri ale eroilor popularului serial polonez de televiziune „Studioul din Bielsko”.

Iluziei.
La început de an — și de glorie literară, fiindcă toate cărțile noastre vor fi scrise pentru nemurire — în Munții Carpați ninge decorativ, elaborat, straniu și cu multă vervă.

Fănuș Neagu
Sub ninsoare, brazil sînt solemn și plini de viață. Numai stejerii iau atitudinile declamatorii.

Luceafărul

Redactor șef: Nicolae Dan Frunțelată
Mihai Ungheanu (redactor șef adjuncț), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA : București, Piața Ștefan cel Mare nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAȚIA : Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95
Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTEFTEI